

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือ

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 246

ที่ บวล. 0314 / 2556

วันที่ 3 เมษายน 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์มนตรี เต๋นดวง

ด้วย นายสมยศ ยอดสกุล รหัส 51G1911022 นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้ ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู ที่มีต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6”

โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ผศ.ดร.ณรงค์ กาญจนะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
2. ดร.ปรีดา เบ็ญการ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ คุณภาพความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือในการวิจัย ของนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา หวังว่าคงจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันท ชาติทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0560.06 / ว 0036

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

3 เมษายน 2556

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวกันหา ช่วยพันธ์

ด้วย นายสมยศ ยอดสกุล รหัส 51G1911022 นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้ ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู ที่มีต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6”

โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ผศ.ดร.ณรงค์ กาญจนะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
2. ดร.ปรีดา เบ็ญการ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอกความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือในการวิจัย ของนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาอนุเคราะห์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา หวังว่าคงจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันท ชาติทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0560.06 / ว 0036

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

3 เมษายน 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรียน อาจารย์ธีรวัชร ถาวรวงศา

ด้วย นายสมยศ ยอดสกุล รหัส 51G1911022 นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้ ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู ที่มีต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6”

โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ผศ.ดร.ณรงค์ กาญจนะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
2. ดร.ปรีดา เบ็ญการ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ คุณภาพความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือในการวิจัย ของนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา หวังว่าคงจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนต์ ชาติทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 8 ดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการประเมินกับแผนการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	คะแนน ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ผล การพิจารณา
	1	2	3		
1. สารสำคัญ					
1.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
1.2 สอดคล้องกับตัวชี้วัดชั้นปี	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2. เนื้อหา					
2.1 มีความสอดคล้องกับจุด ประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการ เรียนการสอน	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.3 สอดคล้องกับสื่อการเรียน การสอน	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.4 สอดคล้องกับการวัดผลและ ประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3. จุดประสงค์การเรียนรู้					
3.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการ เรียนการสอน	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3.3 สอดคล้องกับสื่อการเรียน การสอน	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3.4 สอดคล้องกับการวัดผลและ ประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม

ตาราง 8 (ต่อ)

รายการประเมิน	คะแนน ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ผล การพิจารณา
	1	2	3		
4. กระบวนการจัดการเรียนรู้					
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
4.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
4.3 สอดคล้องกับสื่อการเรียน การสอน	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
4.4 สอดคล้องกับการวัดผลและ ประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
5. สื่อการเรียนการสอน					
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
5.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
5.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการ เรียนการสอน	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
5.4 สอดคล้องกับการวัดผลและ ประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
6. การวัดผลและประเมินผล					เหมาะสม
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
6.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
6.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการ เรียนการสอน	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม

ตาราง 9 แสดงการคำนวณหา ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อสอบกับเนื้อหาที่กำหนด

ข้อที่	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ (คนที)			IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3		
1	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
2	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
3	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
4	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
5	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
6	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
7	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
8	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
9	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
10	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
11	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
12	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
13	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
14	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
15	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
16	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
17	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
18	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
19	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
20	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
21	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
22	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
23	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
24	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
25	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3		
26	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
27	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
28	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
29	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
30	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
31	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
32	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
33	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
34	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
35	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
36	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
37	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
38	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
39	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
40	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
41	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
42	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
43	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
44	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
45	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
46	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
47	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
48	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
49	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้
50	+1	+1	+1	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 10 แสดงการคำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินทักษะการรำ เรื่อง
พิธีกรรมโนราโรงครู

รายการประเมิน	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ช่วง ลำตัว					
1. ลำตัวจะต้องไปตามจังหวะ ของเครื่องดนตรี					
2. ลำตัวไม่แข็งจนเกินไป					
3. จะต้องแอ่นอกอยู่เสมอเพื่อ ความสมบูรณ์ของท่ารำ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4. หลังจะต้องแอ่นและลำตัว ยื่นไปข้างหน้า					
ช่วงวงหน้า					
1. ส่วนลำคอหงนขึ้นเล็กน้อย ให้สอดคล้องกับท่ารำ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. ศีรษะจะต้องเชิดหน้าหรือ หงนขึ้นเล็กน้อยในขณะที่รำ					
การย่อตัว					
1. ลำตัวหรือทุกส่วนจะต้องย่อ ลงเล็กน้อยเพื่อจะให้เหมาะ กับท่ารำ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. เข่าก็ต้องย่อลงให้เป็น จังหวะเดียวกับลำตัวในส่วน ของท่ารำ					

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการประเมิน	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ส่วนกัน					
1. จะต้องงอนเล็กน้อยให้ เหมาะสมกับการรำในแต่ละ ท่าของโนรา	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. ช่วงสะเอวจะต้องหักจึงจะ ทำให้แลดูแล้วสวยงาม เหมาะกับท่ารำโนรา					
การเคลื่อนไหว					
1. เคลื่อนไหวลำตัวการเดินรำ ถ้าหากส่วนเท้าเคลื่อนไหว ช่วงลำตัวจะต้องนิ่ง	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. ส่วนบนมือและวงหน้าจะ ไปตามลีลาท่ารำ					

ตาราง 11 แสดงการคำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดเจตคติต่อการเรียน เรื่อง
พิธีกรรมโนราโรงครู

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านเนื้อหา					
1. ภาษาในการสื่อความหมายของ เนื้อหาอ่านแล้วเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3. เนื้อหาสาระในกิจกรรมเสริม หลักสูตรเพียงพอกับความ ต้องการของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
ด้านสื่อการเรียนการสอน/แหล่งการเรียนรู้					
4. สอดคล้องกับเนื้อหาและ กระตุ้นให้นักเรียนสนใจใฝ่รู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5. สื่อการเรียนการสอนเพียงพอ ต่อความต้องการของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6. แหล่งการเรียนรู้มีหลากหลาย	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
7. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิต และใช้สื่อในการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
ด้านกระบวนการจัดกิจกรรม					
8. การสอนมีความหลากหลาย	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
9. นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนการสอน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
10. บรรยากาศเอื้อต่อการเรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
11. กิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนส่งเสริม กิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านการวัดผลประเมินผล					
12. ชี้แจงรายละเอียดในการวัดประเมินผลทุกครั้ง	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
13. รูปแบบการวัดประเมินผลมีความหลากหลาย	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
14. นักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
15. เครื่องมือ/วิธีการวัดประเมินผลมีความเหมาะสมกับนักเรียน					

ตาราง 12 ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู

ข้อ	RL	RH	$\sum R$	P	r	ผลการพิจารณา
1	13	6	19	0.63	0.47	คัดเลือกไว้
2	10	7	17	0.57	0.2	คัดออก
3	10	15	25	0.83	0.33	คัดเลือกไว้
4	4	12	16	0.53	0.53	คัดเลือกไว้
5	6	11	17	0.56	0.33	คัดเลือกไว้
6	5	10	15	0.50	0.33	คัดเลือกไว้
7	14	7	21	0.70	0.47	คัดเลือกไว้
8	13	8	20	0.70	0.33	คัดเลือกไว้
9	14	8	22	0.73	0.40	คัดเลือกไว้
10	12	9	20	0.70	0.20	คัดออก
11	5	12	17	0.57	0.47	คัดเลือกไว้
12	6	12	18	0.60	0.40	คัดเลือกไว้
13	5	13	18	0.60	0.53	คัดเลือกไว้
14	8	13	21	0.70	0.33	คัดเลือกไว้
15	9	12	21	0.70	0.20	คัดออก
16	4	13	17	0.57	0.60	คัดเลือกไว้
17	7	12	19	0.63	0.33	คัดเลือกไว้
18	5	11	16	0.53	0.40	คัดเลือกไว้
19	6	14	20	0.67	0.53	คัดเลือกไว้
20	9	12	21	0.70	0.20	คัดออก
21	6	14	20	0.76	0.53	คัดเลือกไว้
22	7	13	20	0.66	0.40	คัดเลือกไว้
23	7	12	19	0.63	0.33	คัดเลือกไว้
24	6	15	21	0.70	0.60	คัดเลือกไว้
25	8	14	22	0.73	0.40	คัดเลือกไว้
26	5	15	20	0.67	0.33	คัดเลือกไว้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	RL	RH	$\sum R$	P	r	ผลการพิจารณา
27	10	3	13	0.43	0.46	คัดลอกไว้
28	14	6	20	0.67	0.53	คัดลอกไว้
29	13	5	18	0.60	0.53	คัดลอกไว้
30	11	7	18	0.60	0.30	คัดลอกไว้
31	12	4	16	0.53	0.53	คัดลอกไว้
32	5	11	16	0.53	0.40	คัดลอกไว้
33	6	13	19	0.63	0.47	คัดลอกไว้
34	12	5	17	0.57	0.47	คัดลอกไว้
35	14	7	21	0.70	0.47	คัดลอกไว้
36	15	6	21	0.70	0.60	คัดลอกไว้
37	12	4	16	0.53	0.53	คัดลอกไว้
38	6	13	19	0.63	0.46	คัดลอกไว้
39	5	14	19	0.63	0.60	คัดลอกไว้
40	9	3	12	0.80	0.40	คัดลอกไว้
41	7	15	22	0.73	0.53	คัดลอกไว้
42	6	12	18	0.60	0.40	คัดลอกไว้
43	15	6	21	0.70	0.60	คัดลอกไว้
44	12	4	16	0.53	0.53	คัดลอกไว้
45	10	3	13	0.43	0.47	คัดลอกไว้
46	14	6	20	0.67	0.53	คัดลอกไว้
47	15	7	22	0.73	0.53	คัดลอกไว้
48	14	4	18	0.47	0.67	คัดลอกไว้
49	12	3	15	0.50	0.60	คัดลอกไว้
50	11	6	17	0.57	0.33	คัดลอกไว้
			มากที่สุด	0.80	0.60	
			น้อยที่สุด	0.43	0.33	

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่องที่ 1. ความเป็นมาของพิธีกรรมโนราโรงครู

เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ก่อนที่จะก้าวมาดำรงบทบาทสร้างความเป็นมาให้แก่ชุมชน โนราคงจะเป็นการแสดงสำหรับประกอบพิธีกรรมสำคัญ ๆ มาก่อน เช่น พิธีกรรมของกษัตริย์หรือเจ้าเมืองและชนชั้นสูงในท้องถิ่น หลักฐานในข้อนี้สามารถเห็นได้จากเครื่องแต่งกายของโนรา ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีลักษณะคล้ายเครื่องทรงของกษัตริย์สมัยโบราณอยู่หลายส่วน นอกจากนี้ พิธีกรรมและคตินิยมหลายอย่างที่โนรากระทำหรือยึดถือ ทำให้กะเนได้ว่า โนราจะต้องพัฒนามาจากการแสดงในพิธีกรรมหรือพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์มาก่อน ปัจจุบันโนราได้ลดบทบาทในการแสดงเพื่อประกอบพิธีกรรมสำคัญ ๆ ลง มุ่งไปแสดงเพื่อสร้างความบันเทิงมากขึ้น พิธีกรรมและคตินิยมที่เคยยึดมั่นอยู่ ก็นับวันจะเปลี่ยนรูปหรือสูญหายไป ยิ่งภาวะเศรษฐกิจและอิทธิพลของศิลปะการแสดงรุ่นใหม่เข้ามามีบทบาทในหมู่บ้านมากขึ้น ก็ยิ่งทำให้โนราจำเป็นต้องละทิ้งบทบาทเดิม ไปแสดงบทบาทด้านสร้างความบันเทิงเพื่อความอยู่รอดมากขึ้นอย่างไรก็ตาม แม้ว่าลักษณะรูปแบบของการแสดงโนราจะเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปจากเดิมแต่สำหรับในส่วนของศิลป์ และผู้ที่มีเชื้อสายโนราแล้ว ก็ยังคงยึดถือปฏิบัติตามคตินิยมความเชื่อนั้นๆ

ตัวชี้วัดชั้นปี

1. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาและธำรงรักษาวัฒนธรรมอันดีงาม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของพิธีกรรมโนราโรงครูจากอดีตจนถึงปัจจุบันได้

เนื้อหา

ความเป็นมาของพิธีกรรมโนราโรงครู

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้เดิม

- 1.1 สนทนาซักถามถึงความเป็นมาของพิธีกรรมโนราโรงครู
- 1.2 ให้นักเรียนทบทวนดูจาก VDO ของพิธีกรรมโนราโรงครู

ขั้นที่ 2 แสวงหาความรู้ใหม่

2.1 ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของเนื้อหา เรื่องราวของการเปลี่ยนแปลงของพิธีกรรมโนราโรงครูจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

2.2 ร่วมกันค้นหาสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงของพิธีกรรมโนราโรงครู โดยให้นักเรียนดู VDO พิธีกรรมโนราโรงครูในอดีตจนถึงปัจจุบัน และซักถามข้อสงสัย

2.3 ร่วมอภิปรายสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงของพิธีกรรมโนราโรงครู โดยอธิบายความเป็นมาของพิธีกรรม การเปลี่ยนแปลงของพิธีกรรมในอดีตจนถึงปัจจุบันคุณค่าทางวัฒนธรรมที่ต้องการแสดงออกมาในพิธีกรรมโนราโรงครู

ขั้นที่ 3 ศึกษาทำความเข้าใจ/ความรู้ใหม่และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

- 3.1 มอบหมายให้นักเรียนศึกษาเรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครูจากอดีตจนถึงปัจจุบัน
- 3.2 มอบหมายใบงาน ซึ่งระบุ หัวข้อเรื่อง ความเป็นมาของพิธีกรรมโนราโรงครูให้นักเรียนนำไปศึกษาจากใบความรู้และหนังสือ

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม

- 4.1 ให้นักเรียนนำใบงานมาศึกษาหัวข้อและแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ร่วมกัน
- 4.2 ร่วมวิเคราะห์และอภิปรายเพื่อหาแนวคิด

ขั้นที่ 5 สรุปและจัดระเบียบความรู้

- 5.1 ให้นักเรียนสรุปผลการวิเคราะห์ ในแต่ละประเด็นที่กำหนดให้
- 5.2 ผู้สอนร่วมอภิปรายถึงความเป็นมาของพิธีกรรมโนราโรงครู รับฟังและอธิบายถึงข้อคำถามต่างๆ ของนักเรียน

ขั้นที่ 6 การปฏิบัติและ / หรือการแสดงความรู้และผลงาน

- 6.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อสรุปผลการวิเคราะห์ความเป็นมาของพิธีกรรมโนราโรงครูหน้าชั้นเรียน
- 6.2 ร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อข้อสรุปของเพื่อนนักเรียนแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้

- 7.1 นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงการเปลี่ยนแปลงของพิธีกรรมโนราโรงครูจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

7.2 การหาข้อสรุปการเปลี่ยนแปลงของพิธีกรรมโนราโรงครูกาอดีตจนถึงปัจจุบัน

7.3 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ เรื่อง ความเป็นมาของพิธีกรรมโนราโรงครู

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

VDO ของพิธีกรรมโนราโรงครู

ใบงานที่ 1

การวัดและประเมินผล

1. วิธีการวัด

- ทดสอบ

2. เครื่องมือวัด

- แบบทดสอบ เรื่อง ความเป็นมาของพิธีกรรมโนราโรงครู

บันทึกหลังสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(.....)

วันที่...../...../.....

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง ตำนานพิธีกรรมโนราโรงครู

แม้ปัจจุบัน สังคมไทยจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว มีสื่อที่ทันสมัย จนบางคนแทบจะลืมอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของไทยที่สวยงามเมื่อครั้งอดีตไปแล้ว ด้วยผลจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทำให้สถานภาพและบทบาทของ “โนรา” ที่ปักยี่ได้วันนี้จึงต่างกับวันวานในหลายลักษณะ แต่ยังมีที่เลื้อยคลาน “โนรา” ยังเข้มข้น ทำให้วันพรุ่ง เรายังมี “โนรา : นาฏลักษณะจำเพาะแห่งเมืองปักยี่ได้” อยู่คู่ปักยี่ได้อีกนานเท่าอนัน โนราโรงครูคงมีมาพร้อมกับการกำเนิดโนรา ซึ่งบางท่านสันนิษฐานว่าเกิดครั้งยุคศรีวิชัย ในตำนานโนราในเขตพัทลุงกล่าวถึงการรำโนราโรงครูว่า เมื่อนางนวลทองสำลีถูกเนรเทศไปติดอยู่เกาะกะซัง (เชื่อกันว่าเป็นส่วนหนึ่งของเกาะใหญ่ในทะเลสาบสงขลา) นางได้อาศัยอยู่กับตาพราหมณ์ ขายจันทร์ ครั้นพระยาสาายฟ้าฟาดผู้เป็นพระบิดาให้รับนางคืนกลับเมือง นางได้รำโนราถวายเทวดาและตายายทั้งสอง เป็นการแสดงความกตัญญูทเวที่ต่อตายายที่ได้ช่วยเหลือ การรำโนราถวายเทวดาและบูชาตายายของนางนวลทองสำลีครั้งนั้นถือว่าการรำโนราโรงครูครั้งแรก แต่ทาง จ.สงขลา โนราวัด จันทรเรือง ต.พังยาง อ.ระโนด เล่าว่า การรำโนราโรงครูครั้งแรกเป็นการรำของอจิตกุมาร ซึ่งเป็นบุตรนางนวลทองสำลี ตอนเข้าเฝ้าพระยาสาายฟ้าฟาด ในพิธีได้พระพี่เลี้ยงที่ขจัดพลัดพรายกันตอนถูกนางนวลทองสำลีถูกเนรเทศลอบแพ เมื่อพระพี่เลี้ยงกลับมาแล้วก็รำถวาย โดยตั้งพิธีโรงครู มีเครื่องสิบสองและของกินต่าง ๆ จัดพิธี 3 วัน 3 คืน ครั้งนี้พระยาสาายฟ้าฟาดได้ประทานเครื่องต้นให้เป็นที่ตั้งเครื่องแต่งตัวโนรา เปลี่ยนชื่อนางนวลทองสำลีเป็นศรีมาลา และเปลี่ยนชื่ออจิตกุมารเป็นเทพสิงสอน

แบบทดสอบที่ 1

เรื่อง ความเป็นมาของพิธีกรรมโนราโรงครู

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนตอบคำถามดังต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. โนราโรงครูเกิดขึ้นในยุคใด
 - ก. ยุคศรีวิชัย
 - ข. ยุคทวารวดี
 - ค. ยุคลพบุรี
 - ง. ยุคเชียงแสน
2. นางนวลทองดำลี้ถูกเนรเทศไปติดเกาะอะไร
 - ก. เกาะกะบัง
 - ข. เกาะแก้ว
 - ค. เกาะช้าง
 - ค. เกาะภูเก็ต
3. เมื่อนางนวลทองดำลี้ถูกเนรเทศนางได้อาศัยอยู่กับใคร
 - ก. นาค
 - ข. ตาพราหมณ์ ยายจันทร์
 - ค. พระยาสายฟ้าฟาด
 - ง. พรานบุญ
4. การประกอบพิธีกรรมโนราโรงครูครั้งแรกเป็นการรำเพื่ออะไร
 - ก. ความบันเทิง
 - ข. การแสดงโนราโรงเดี่ยว
 - ค. การแสดงโนราประชันโรง
 - ง. การแสดงความกตัญญูทวดที่ต่อตายายที่ได้ช่วยเหลือ
5. พระยาสายฟ้าฟาดได้ประทานอะไรให้กับเทพสิงสอนในการประกอบพิธีกรรมโนราโรงครู

ก. ประทานเครื่องต้นให้เป็นเครื่องแต่งตัวโนรา	ข. ประทานอาวุธ
ค. ประทานม้าคู่กาย	ง. ประทานทองคำ

6. พันธะสัญญาที่ออกปากบนบานไว้กับ “ตายายโนรา” คืออะไร
- ก. เงิน
ข. ทอง
ค. คำพูด
ง. เหมรุ่ย
7. พิธีกรรมโนราโรงครู นิยมเล่นกันในระยะเวลาเท่าไร
- ก. 5 วัน
ข. 7 วัน
ค. 10 วัน
ง. 3 วัน
8. การรำในพิธีกรรมโนราโรงครูครั้งแรกเป็นการรำของใคร
- ก. นางนวลทองสำลี
ข. พระยาสายฟ้าฟาด
ข. พรานบุญ
ง. อจิตกุมาร

เฉลยแบบทดสอบที่ 1

เรื่อง ความเป็นมาของพิธีกรรมโนราโรงครู

ข้อที่	เฉลย
1	ก
2	ก
3	ข
4	ง
5	ก
6	ง
7	ง
8	ง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่องที่ 2 ชนิดของพิธีกรรมโนราโรงครู

เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การแสดงโนราโรงครูจะมี ๒ ประเภท คือ ๑) การแสดงโนราโรงครูใหญ่ เป็นการแสดงโนราโรงครูสมบูรณ์แบบถูกต้องครบถ้วนตามประเพณีและนิยมแสดงโดยทั่วไปใช้เวลา ๓ วัน ๒ คืน ๒) การแสดงโนราโรงครูเล็กหรือโรงค้ำครู เป็นการแสดงเพื่อยืนยันว่าจะมีการจัดโรงครูใหญ่อย่างแน่นอน ใช้เวลาแสดง ๑ วัน ๑ คืน การแสดงโนราโรงครูซึ่งจัดโดยทั่วไปจะเริ่มในเดือนมีนาคมถึงเดือนกันยายนเริ่มพิธีในวันพุธถึงวันศุกร์ การแสดงโนราโรงครูจะมีองค์ประกอบและรูปแบบการแสดงโนราสมบูรณ์ครบถ้วนทุกขั้นตอน ตั้งแต่การรำ การร้อง การแสดงเป็นเรื่อง และการบรรเลงดนตรีประกอบพิธีกรรมองค์ประกอบและรูปแบบในการแสดงโนราโรงครูประกอบด้วย การรำ มีรูปแบบการรำพื้นฐาน การรำขั้นสูงและการรำประกอบพิธีกรรม ได้แก่ รำสิบสองท่า รำสิบสองบท รำคล้องหงส์และแทงเข้ การร้อง ใช้รูปแบบ การร้องรับของผู้รำและนักดนตรี คือ การร้องรับไม่ใช้ทำรำ การร้องรับประกอบทำรำ ได้แก่ ร้องรับบทภาคครู ร้องรับประกอบการรำทุกประเภท การแสดงเป็นเรื่อง เป็นรูปแบบของการแสดงละครจากวรรณกรรมพื้นบ้านเฉพาะตอนสำคัญต่อเนื่องกัน ๑๒ เรื่องและเลือกเรื่องมาแสดงเต็มรูปแบบของพิธีกรรมอีก ๒ เรื่อง เพื่อสร้างความศรัทธาในพิธีกรรมให้มากยิ่งขึ้น การบรรเลงดนตรีประกอบพิธีกรรม มีรูปแบบของจังหวะที่ใช้ประกอบพิธีกรรมแต่ละขั้นตอนโดยเฉพาะ ได้แก่ การเซ่นของสังเวยและประทับทรงใช้เพลงเซ็ด การเชิญวิญญาณใช้จังหวะเชิญตายาย การรำยรำประกอบพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ใช้เพลงโค

ตัวชี้วัดชั้นปี

1. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาและธำรงรักษาวัฒนธรรมอันดีงาม
2. แสดงมารยาทไทยได้เหมาะสมกับกาลเทศะ
3. อธิบายคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มคนในสังคมไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถเข้าใจชนิดของพิธีกรรมโนราโรงครูได้
2. บอกลักษณะการแสดงมรยาทหรือข้อควรปฏิบัติตามชนิดของพิธีกรรมโนราโรงครูได้
2. บอกคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างของชนิดพิธีกรรมโนราโรงครูได้

สาระการเรียนรู้

ชนิดของพิธีกรรมโนราโรงครู

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้เดิม

1.1 สนทนาซักถามนักเรียนถึงเรื่องชนิดของพิธีกรรมโนราโรงครู ที่นักเรียนเคยพบ
เห็นว่ามึลักษณะเช่นไรบ้างโดยเน้นที่ชนิดของพิธีกรรมโนราโรงครู

1.2 สนทนาถึงชนิดของพิธีกรรมโนราโรงครู

1.3 ซักถามนักเรียนถึงความเข้าใจเกี่ยวกับชนิดของพิธีกรรมโนราโรงครู

ขั้นที่ 2 แสวงหาความรู้ใหม่

2.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราวของชนิดพิธีกรรมและลักษณะการแสดง
มรยาทหรือข้อควรปฏิบัติตามชนิดพิธีกรรมโนราโรงครู

2.2 ร่วมกันศึกษาชนิดของพิธีกรรมและลักษณะการแสดงมรยาทหรือข้อควรปฏิบัติ
ตามชนิดของพิธีกรรมโนราโรงครู พร้อมยกตัวอย่างและซักถามนักเรียนถึงความเข้าใจ

2.3 ผู้สอนเสนอตัวอย่างชนิดพิธีกรรมและลักษณะการแสดงมรยาทหรือข้อควร
ปฏิบัติตามชนิดของพิธีกรรมโนราโรงครู

2.4 ให้นักเรียนดูตัวอย่างชนิดของพิธีกรรมและลักษณะการแสดงมรยาทหรือข้อ
ควรปฏิบัติตามชนิดของพิธีกรรมโนราโรงครู พร้อมยกตัวอย่างและซักถามนักเรียนถึงความเข้าใจ
พร้อมกับให้นักเรียนซักถามถึงเนื้อหา เรื่องราว ต่างๆ

2.5 อธิบายถึงข้อควรคำนึงต่างๆในชนิดของพิธีกรรมและลักษณะการแสดงมรยาท
หรือข้อควรปฏิบัติตามชนิดของพิธีกรรมโนราโรงครู พร้อมให้นักเรียนซักถาม

2.6 อธิบายถึงเนื้อหาและเรื่องราวต่างๆ ที่แสดงออกในชนิดของพิธีกรรมและ
ลักษณะการแสดงมรยาทหรือข้อควรปฏิบัติตามลักษณะชนิดของพิธีกรรมโนราโรงครู ที่นำมาให้
นักเรียนดู

ขั้นที่ 3 ศึกษาทำความเข้าใจ/ความรู้ใหม่และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

3.1 ให้นักเรียนสังเกตรูปแบบพิธีกรรมและลักษณะการแสดงมารยาทหรือข้อควรปฏิบัติตามชนิดพิธีกรรมโนราโรงครู จากVCDที่ครูผู้สอนเตรียมไว้

3.2 ให้นักเรียนทำการวิเคราะห์ชนิดของพิธีกรรมและลักษณะการแสดงมารยาทหรือข้อควรปฏิบัติตามชนิดของพิธีกรรมโนราโรงครู จากVCDตามความเข้าใจของนักเรียน

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม

4.1 ให้นักเรียนนำไปงานมาศึกษาหัวข้อและแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ร่วมกัน

4.2 ร่วมวิเคราะห์และอภิปรายเพื่อหาแนวคิด

ขั้นที่ 5 สรุปและจัดระเบียบความรู้

5.1 ให้นักเรียนสรุปผลการวิเคราะห์ ในแต่ละประเด็นที่กำหนดให้

5.2 ผู้สอนร่วมอภิปรายถึงชนิดของพิธีกรรมและลักษณะการแสดงมารยาทหรือข้อควรปฏิบัติตามชนิดของพิธีกรรมโนราโรงครูและซักถามนักเรียนถึงความเข้าใจ พร้อมทั้งให้นักเรียนซักถามถึงเนื้อหา เรื่องราว ต่างๆ รับฟังและอธิบายถึงข้อคำถามต่างๆ ของนักเรียน

ขั้นที่ 6 การปฏิบัติและ / หรือการแสดงความรู้และผลงาน

6.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อสรุปผลการวิเคราะห์รูปแบบพิธีกรรมและลักษณะการแสดงมารยาทหรือข้อควรปฏิบัติตามชนิดของพิธีกรรมโนราโรงครู และซักถามนักเรียนถึงความเข้าใจ พร้อมทั้งให้นักเรียนซักถามถึงเนื้อหา เรื่องราว ต่างๆ
หน้าชั้นเรียน

6.2 ร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อข้อสรุปของเพื่อนนักเรียนแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้

7.1 นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงชนิดของพิธีกรรมและลักษณะการแสดงมารยาทหรือข้อควรปฏิบัติตามชนิดของพิธีกรรมโนราโรงครู พร้อมยกตัวอย่างและซักถามนักเรียนถึงความเข้าใจ พร้อมทั้งให้นักเรียนซักถามถึงเนื้อหา เรื่องราว ต่างๆ

7.2 การหาข้อสรุปการเปลี่ยนแปลงของชนิดพิธีกรรมและลักษณะการแสดงมารยาทหรือข้อควรปฏิบัติตามลักษณะชนิดของพิธีกรรมโนราโรงครู

7.3 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ เรื่อง ชนิดของพิธีกรรมโนราโรงครู

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ใบความรู้ เรื่องชนิดของพิธีกรรมโนราโรงครู
2. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. วิธีการวัด

- ทดสอบ
- การอภิปราย

2. เครื่องมือวัด

- แบบทดสอบ เรื่อง รูปแบบพิธีกรรมและลักษณะการแสดงมารยาทหรือข้อควรปฏิบัติตามชนิดพิธีกรรมโนราโรงครู
- เกณฑ์การให้คะแนนการอภิปราย เรื่อง ชนิดของพิธีกรรมและลักษณะการแสดงมารยาทหรือข้อควรปฏิบัติในชนิดของพิธีกรรมโนราโรงครู

บันทึกหลังสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
 (.....)

วันที่...../...../.....

ใบความรู้ที่ 2

เรื่อง รูปแบบของพิธีกรรมโนราโรงครู

การจัดพิธีกรรมโนราโรงครูมี 2 ชนิด คือ โนราโรงครูใหญ่และโนราโรงครูเล็ก

1.1 โนราโรงครูใหญ่ หมายถึง การจัดพิธีโนราโรงครูอย่างเต็มรูปแบบ ปกติจัด 3 วัน เริ่มตั้งแต่วันพุธไปสิ้นสุดในวันศุกร์ และจะต้องจัดตามวาระ เช่น ทุกปี ทุกสามปี ทุกห้าปี แล้วแต่จะกำหนด ซึ่งการจัดพิธีโนราโรงครูใหญ่มีความจำเป็นต้องใช้เวลาเตรียมงานนานและใช้ทุนทรัพย์ค่อนข้างสูง

1.2 โนราโรงครูเล็ก หมายถึง การจัดพิธีโนราโรงครูอย่างย่อ ใช้เวลารำเพียง 1 คืนกับ 1 วัน โดยปกติจะเข้าโรงครูวันพุธตอนเย็นและไปสิ้นสุดในวันพฤหัสบดี การรำโนราโรงครูเล็ก ก็เนื่องจากได้ตกลงสัญญาไว้กับครูหมอโนราไว้ว่า จะจัดให้มีการรำโนราโรงครูใหญ่แต่ด้วยติดขัดจากปัญหาทั้งปวงจึงไม่สามารถจัดพิธีดังกล่าวได้ เมื่อถึงกำหนดจึงจัดพิธีอย่างย่อเสียก่อนครั้งหนึ่ง เพื่อมิให้ผิดสัญญาต่อครูหมอโนราหรือทายาทโนรามารำเข้าทรง เพื่อบอกถึงสาเหตุที่ไม่สามารถจัดโนราโรงครูใหญ่ได้และขอผ่อนผันยืดเวลาการจัดโนราโรงครูใหญ่ให้นานออกไปอีกเท่าที่เห็นว่าเหมาะสมและสะดวก เช่น ขอยืดเวลาเป็น 3 ปี ต่อ การจัดโนราโรงครูใหญ่ 1 ครั้ง เป็น 7 ปี ต่อ 1 ครั้ง หรือ 9 ปี ต่อ 1 ครั้ง จากการที่ได้พิธีโนราโรงครูเพื่อเป็นการกำประกันว่าไม่ลืมข้อตกลงนี้เอง ทำให้มักเรียกการจัดโนราโรงครูเล็กว่า “การรำครู”

แบบทดสอบที่ 2

เรื่อง รูปแบบของพิธีกรรมโนราโรงครู

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดของแต่ละข้อ

ตอนที่ 1

1. การจัดพิธีกรรมโนราโรงครูนิยมจัดกันแบบใด

- ก. โนราโรงครูเล็ก
- ข. โนราโรงครูใหญ่
- ค. โนราโรงเดี่ยว
- ง. โนราประชันโรง

2. โนราโรงครูใหญ่เป็นพิธีที่จัดเต็มรูปปรกติจัดในเวลากี่วัน

- ก. 3 วัน
- ข. 5 วัน
- ค. 8 วัน
- ง. 9 วัน

3. โนราโรงครูใหญ่ปกติจะเข้าโรงครูในวันใด

- ก. ตอนเย็นของวันพุธไปสิ้นสุดในวันพฤหัสบดี
- ข. ตอนเย็นของวันอังคารไปสิ้นสุดในวันจันทร์
- ค. ตอนเย็นของวันพุธไปสิ้นสุดในวันจันทร์
- ง. ตอนเย็นของวันศุกร์ไปสิ้นสุดในวันจันทร์

4. การรำโรงครูเล็กเรียกอีกอย่างว่าอะไร

- ก. โรงแก่น
- ข. การค้าครู
- ค. โนราโรงเดี่ยว
- ง. โนราประชันโรง

5. การค้าครูมีจุดมุ่งหมายสำคัญอย่างไร

- ก. เพื่อยืนยันว่าตนเองเป็นเชื้อสายโนรา
- ข. เพื่อความบันเทิง
- ค. เพื่อความสวยงาม
- ง. เพื่อการประชันโรง

6. การเก็บและการครอบหัตถ์หรือผูกผ้าใหญ่ไม่ควรประกอบพิธีกรรมในโรงครูชนิดใด
- โนราโรงครูใหญ่
 - โนราโรงครูเล็ก
 - การแสดงโนราโรงเดียว
 - การแสดงโนราประชันโรง
7. การเก็บและการครอบหัตถ์หรือผูกผ้าใหญ่ประกอบพิธีกรรมในโรงครูชนิดใด
- โนราโรงครูใหญ่
 - โนราโรงครูเล็ก
 - การแสดงโนราโรงเดียว
 - การแสดงโนราประชันโรง
8. เมื่อร่างทรงประจำบ้านมาถึงเจ้าของบ้านควรทำอย่างไรเพื่อแสดงมารยาทในรูปแบบของพิธีกรรมโนราโรงครู
- เชิญท่านข้าว
 - เชิญผักผ่อน
 - นำขันหมากไปรับเข้าบ้าน
 - เชิญทำพิธีโนราโรงครู
9. เมื่อครูหมอโนราเชิญให้ไปรำกับท่านก่อนจะรำควรทำอย่างไร
- รำเลยไม่ต้องทำอะไร
 - รำแล้วจึงมาไหว้หลังรำเสร็จ
 - อยู่ตรงที่เดิม
 - ก่อนจะรำควรไหว้เพื่อแสดงถึงมารยาทต่อรูปแบบของพิธีกรรมโนราโรงครู
10. “กราบครู” แสดงถึงมารยาทต่อรูปแบบของพิธีกรรมโนราโรงครูอย่างไร
- รำลึกถึงบุญคุณครูและการชุมนุมครูหมอโนราของเจ้าของบ้าน
 - รำลึกถึงบุญคุณของเพื่อน
 - รำลึกถึงบุญคุณของชาติ
 - รำลึกถึงบุญคุณของบิดาและมารดา

ตอนที่ 2

ประเด็นอภิปราย

ให้นักเรียนอภิปรายรูปแบบพิธีกรรมและลักษณะการแสดงมารยาทหรือข้อควรปฏิบัติตามคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างของรูปแบบของพิธีกรรมโนราโรงครู

เฉลยแบบทดสอบที่ 2

เรื่อง รูปแบบพิธีกรรมโนราโรงครู

ข้อที่	เฉลย
1	ข
2	ก
3	ก
4	ข
5	ก
6	ข
7	ก
8	ค
9	ง
10	ก

แบบประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ (การอภิปราย / การนำเสนอ)

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน			น้ำหนัก/จุดเน้น
	ดี (3คะแนน)	พอใช้ (2 คะแนน)	ปรับปรุง(1คะแนน)	
1. การนำเสนอ	1. นำเสนอได้อย่างน่าสนใจ 2. เสนอเรื่องตามลำดับขั้นตอน 3. ชักชวนผู้ฟังให้ติดตามได้ดี 4. ใช้สื่อประกอบการนำเสนอ	1. นำเสนอได้ดี 2. เสนอเรื่องตามลำดับขั้นตอน 3. ขาดการชักชวนผู้ฟังให้ติดตาม 4. สื่อประกอบการนำเสนอ	1. ขาดขั้นตอนในการนำเสนอ 2. ไม่ชักจูง ชักชวนผู้ฟังให้ติดตาม 3. ไม่มีสื่อประกอบการนำเสนอ	
2. บุคลิกภาพความคล่องแคล่ว	1. พูดได้ต่อเนื่องไม่ติดขัด ตะกุกตะกัก 2. ก้มหน้าอ่านเนื้อหาบ่อยมาก 3. แสดงท่าทางประกอบเหมาะสมกับเรื่อง 4. แต่งกายสุภาพเรียบร้อย	1. พูดได้ต่อเนื่องติดขัด เป็นบางคำ 2. ก้มหน้าอ่านเนื้อหาบ้าง 3. แสดงท่าทางประกอบน้อย 4. แต่งกายสุภาพเรียบร้อย	1. พูดไม่ต่อเนื่องติดขัด เป็นส่วนใหญ่ 2. ก้มหน้าอ่านเนื้อหาตลอดเวลา 3. ไม่แสดงท่าทางประกอบเลย 4. แต่งกายไม่สุภาพเรียบร้อย	
3. การแสดงความคิดเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างในรูปแบบพิธีกรรมโนราโรงครู	1. กล่าวแสดงความคิดเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างในรูปแบบพิธีกรรมโนราโรงครู	1. จะแสดงความคิดเห็นบ้างในบางส่วนคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างในรูปแบบพิธีกรรมโนราโรงครู	1. แสดงความคิดเห็นเล็กน้อย	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่องที่ 3 องค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครู

เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การแสดงโนราโรงครูจะมี ๒ ประเภท คือ ๑) การแสดงโนราโรงครูใหญ่ เป็นการแสดงโนราโรงครูสมบูรณแบบถูกต้องครบถ้วนตามประเพณีและนิยมแสดงโดยทั่วไปใช้เวลา ๓ วัน ๒ คืน ๒) การแสดงโนราโรงครูเล็กหรือโรงค้ำครู เป็นการแสดงเพื่อยืนยันว่าจะมีการจัดโรงครูใหญ่อย่างแน่นอน ใช้เวลาแสดง ๑ วัน ๑ คืน การแสดงโนราโรงครูซึ่งจัดโดยทั่วไปจะเริ่มในเดือนมีนาคมถึงเดือนกันยายนเริ่มพิธีในวันพุธถึงวันศุกร์ การแสดงโนราโรงครูจะมีองค์ประกอบและรูปแบบการแสดงโนราสมบูรณครบถ้วนทุกขั้นตอน ตั้งแต่การรำ การร้อง การแสดงเป็นเรื่อง และการบรรเลงดนตรีประกอบพิธีกรรมองค์ประกอบและรูปแบบในการแสดงโนราโรงครูประกอบด้วย การรำ มีรูปแบบการรำพื้นฐาน การรำขั้นสูงและการรำประกอบพิธีกรรม ได้แก่ รำสิบสองท่า รำสิบสองบท รำคล้องหงส์และแทงเข้ การร้อง ใช้รูปแบบ การร้องรับของผู้รำและนักดนตรี คือ การร้องรับไม่ใช้ท่ารำ การร้องรับประกอบท่ารำ ได้แก่ ร้องรับบทภาคครู ร้องรับประกอบการรำทุกประเภท การแสดงเป็นเรื่อง เป็นรูปแบบของการแสดงละครจากวรรณกรรมพื้นบ้านเฉพาะตอนสำคัญต่อเนื่องกัน ๑๒ เรื่องและเลือกเรื่องมาแสดงเต็มรูปแบบของพิธีกรรมอีก ๒ เรื่อง เพื่อสร้างความศรัทธาในพิธีกรรมให้มากยิ่งขึ้น การบรรเลงดนตรีประกอบพิธีกรรม มีรูปแบบของจังหวะที่ใช้ประกอบพิธีกรรมแต่ละขั้นตอน โดยเฉพาะ ได้แก่ การเข่นของสังเวชและประทับทรงใช้เพลงเข็ด การเชิญวิญญาณใช้จังหวะเชิญตายาย การรำยรำประกอบพิธีกรรม ศักดิ์สิทธิ์ใช้เพลงโค

ตัวชี้วัดชั้นปี

1. อธิบายคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มคนในสังคมไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนเข้าใจองค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครูแล้วตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องได้

สาระการเรียนรู้

องค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครู

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้เดิม

1.1 สนทนาซักถามนักเรียนถึงเรื่อง องค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครู ที่นักเรียนเคยพบเห็นว่ามีลักษณะเช่นไรบ้างโดยเน้นองค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครู

1.2 สนทนาถึงองค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครู

1.3 ซักถามนักเรียนถึงความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครู

ขั้นที่ 2 แสวงหาความรู้ใหม่

2.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราวขององค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครู

2.2 ร่วมกันศึกษาองค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครู พร้อมยกตัวอย่างและ

ซักถามนักเรียนถึงความเข้าใจ

2.3 ผู้สอนเสนอตัวอย่างองค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครู

2.4 ให้นักเรียนดูตัวอย่างองค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครู พร้อมยกตัวอย่าง และซักถามนักเรียนถึงความเข้าใจ พร้อมทั้งให้นักเรียนซักถามถึงเนื้อหา เรื่องราว ต่างๆ

2.5 อธิบายถึงข้อควรคำนึงต่างๆ ในองค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครูข้อควรปฏิบัติในพิธีกรรมโนราโรงครู พร้อมให้นักเรียนซักถาม

2.6 อธิบายถึงเนื้อหาและเรื่องราวต่างๆ ที่แสดงออกในองค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครู ที่นำมาให้นักเรียนดู

ขั้นที่ 3 ศึกษาทำความเข้าใจ/ความรู้ใหม่และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

3.1 ให้นักเรียนสังเกตองค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครู จากVDOที่ครูผู้สอนเตรียมไว้

3.2 ให้นักเรียนทำการวิเคราะห์องค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครู จากVDO ตามความเข้าใจของนักเรียน

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม

4.1 ให้นักเรียนนำใบงานมาศึกษาหัวข้อและแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ร่วมกัน

4.2 ร่วมวิเคราะห์และอภิปรายเพื่อหาแนวคิด

ขั้นที่ 5 สรุปและจัดระเบียบความรู้

5.1 ให้นักเรียนสรุปผลการวิเคราะห์ ในแต่ละประเด็นที่กำหนดให้

5.2 ผู้สอนร่วมอภิปรายถึงองค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครูและซักถามนักเรียนถึงความเข้าใจ พร้อมทั้งให้นักเรียนซักถามถึงเนื้อหา เรื่องราว ต่างๆรับฟังและอธิบายถึงข้อคำถามต่างๆ ของนักเรียน

ขั้นที่ 6 การปฏิบัติและ / หรือการแสดงความรู้และผลงาน

6.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อสรุปผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครู และซักถามนักเรียนถึงความเข้าใจ พร้อมทั้งให้นักเรียนซักถามถึงเนื้อหา เรื่องราว ต่างๆ หน้าชั้นเรียน

6.2 ร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อข้อสรุปของเพื่อนนักเรียนแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้

7.1 นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงองค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครู พร้อมยกตัวอย่างและซักถามนักเรียนถึงความเข้าใจ พร้อมทั้งให้นักเรียนซักถามถึงเนื้อหา เรื่องราว ต่างๆ

7.3 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ เรื่อง องค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครู

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ใบความรู้
2. ใบงาน
3. VCD การแสดงพิธีกรรมโนราโรงครู

การวัดและประเมินผล

1. วิธีการวัด
 - ทดสอบ
 - การอภิปราย
2. เครื่องมือวัด
 - แบบทดสอบ เรื่อง องค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครู
 - เกณฑ์การให้คะแนนการอภิปราย เรื่อง คุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างขององค์ประกอบพิธีกรรมโนราโรงครูในท้องถิ่นของนักเรียน

บันทึกหลังสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
(.....)
วันที่...../...../.....

ใบความรู้ ที่ 3

เรื่อง องค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครู

การแสดงโนราเพื่อพิธีกรรมที่เรียกว่า“โนราโรงครู”โดยทั่วไปเป็นการจัดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. เพื่อประกอบพิธีไหว้ครูหรือไหว้ตายายโนรา เป็นการแสดงความกตเวทิตาคุณต่อครูของตน เพราะผู้เรียนทางศิลปะ ไม่ว่าจะแขนงใดก็ตาม เช่น หนังสติ่งโนรา ละครคนตรีขับร้อง งานช่าง ฯลฯ ล้วนแล้วแต่ได้รับการถ่ายทอดความรู้มาจากครูผู้สอน ครูผู้สอนจึงเปรียบเสมือนองค์ความรู้ที่สำคัญที่ผู้เรียนได้ยึดเป็นแม่แบบในการถ่ายทอดวิชาความรู้ทางศิลปะเพื่อผู้เรียนจะสามารถนำความรู้นั้น ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งตนเองและผู้อื่นต่อไปในอนาคต ดังนั้นผู้ที่ป็นศิษย์จึงควรแสดงความคารวะระลึกถึงพระคุณของคุณครูเหล่านั้น “ครู” ในความหมายของโนรา มี 2 ความหมาย คือ หมายถึงบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้สอนวิชาการเกี่ยวกับโนราทั้งปวงให้แก่ตนเอง หรือเคยสอนให้บรรพบุรุษของตน เช่น บิดามารดา ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นต้น และความหมายที่สอง หมายถึงบรรพบุรุษหรือผู้ให้กำเนิดโนรา ดังที่มีกล่าวไว้ในตำนานโนรากระแสด่าง ๆ ตามที่คณะโนรานั้นๆ เคารพนับถือ เช่น ขุนศรีศรัทธา นางนวลทองสำลี แม่ศรีมาลา เป็นต้น ซึ่งบรรพบุรุษตามความหมายนี้ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ตายายโนรา”

2. เพื่อประกอบพิธีแก้บนหรือแก้หุ้มรย การแก้บนดังกล่าวสืบเนื่องจากโนราเชื่อว่าครูหมอโนราหรือตายายโนรายังมีความผูกพันกับลูกหลานและผู้มีเชื้อสายโนรา หากลูกหลานเพิกเฉยไม่เคารพบูชา ไม่เช่นไหว้ ก็จะได้รับลงโทษจากครูหมอโนราหรือตายายโนรา ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่นทำให้เกิดอาการเจ็บป่วยกระเสาะกระแสะเรียกว่า “ครูหมออย่าง” หรือ “ตายายอย่าง” จะรักษาอย่างไรก็ไม่หาย จึงต้องแก้ไขด้วยการบนบานบวงสรวง โดยจัดหานายโรงโนราที่มีวิชาความรู้มาทำพิธี “ร้องบน” เพื่อเป็นการบอกกล่าวแก่ครูหมอโนราหรือตายายโนราในลักษณะต่อรองกัน เช่น หากว่าหายจากอาการดังกล่าวที่ไม่สบาย ก็จะได้รับโนรามาทำพิธีโนราโรงครูให้ นอกจากนี้ ยังมี การบนบานในลักษณะของการขอความช่วยเหลือในสิ่งที่ตนปรารถนา และให้พ้นจากความทุกข์ ความเดือดร้อนต่าง ๆ เช่น การบนบานให้มืงานทำ การบนบานให้เข้าศึกษาต่อในระดับสูงได้ บนให้มีบุตรธิดา เป็นต้น และจากความเชื่อนี้เอง ทำให้เกิดพิธีกรรมโนราโรงครูเพื่อแก้บนซึ่งในพิธีแก้บนจะมีการเชิญครูหมอโนรามาศึกษาที่โรงครูเพื่อรับเครื่องสังเวยและการรำถวาย

การเชิญครูหมอโนรา มาเข้าทรงที่ร่างทรงนั้น เจ้าภาพจะจกรายชื่อครูหมอโนราที่ตนนับถือให้นายโรงโนราหรือโนราใหญ่ เมื่อถึงเวลานายโรงโนราหรือโนราใหญ่ก็จะร้องเชิญตามรายชื่อนั้น เมื่อครูหมอโนรามาศึกษาที่โรงครูแล้ว ลูกหลานที่ทุกข์ร้อนสิ่งใดก็จะซักถาม ขอความ

ช่วยเหลือหรือไครบนบานสิ่งใดไว้ก็แก้เสีย เช่น ไครบนว่าจะรำพรานถวายก็รำทำพราน ไครบนว่ารำโนราถวายก็รำโนราถวาย โดยแต่งตัวพอเป็นพิธี และหลังจากเสร็จพิธีแล้ว คนตรีบรรเลงเพลงเซ็ดเพื่อให้ครุหมอนโอราออกจากโรงทรง โดยโรงทรงจะสะบัดตัวอย่างแรงแล้วกลับสู่อาคารปกติ เรียกว่า “บัด” หรือ “บัดทรง” เป็นเสร็จพิธี

พิธีแก้บนด้วยการรำโนราถวายครุและการรำพราน หรือจับบทยอกพราน จะทำกันในพิธีกรรมวันที่สอง คือ วันพฤหัสบดี ซึ่งเป็นวันประกอบพิธีใหญ่ โดยช่วงเช้าจะแก้บนได้เฉพาะผู้ที่แก้บนด้วยการรำโนรา เริ่มด้วยผู้แก้บน นำพานดอกไม้ ธูป เทียน เงินกำนล ตามที่ครุโนรากำหนด ไปมอบให้โนราใหญ่หรือครุหมอนโอราในโรงทรงที่ตนบนเอาไว้ จากนั้นโนราใหญ่ หรือผู้ช่วยจะเป็นผู้นำในการรำ แล้วให้ผู้แก้บนรำตาม บทที่ใช้รำแก้บน เช่น บทสรรเสริญครุ บทครุสอน บทสอนรำ ซึ่งจะรำบทต่าง ๆ พอเป็นพิธี จบแล้วไปกราบโนราใหญ่อีกครั้งและรับการประพรมน้ำมนตร์ ส่วนการแก้บนด้วยการรำพรานหรือจับบทยอกพราน ผู้แก้บนนำเครื่องบูชามอบให้นายโรงโนราหรือโนราใหญ่ เช่น เดียวกับการแก้บนด้วยการรำโนรา นายโรงโนราหรือโนราใหญ่หรือผู้ช่วยจะนำในการจับบทยอกพราน บทที่ใช้จับบทยอกพราน เช่น บทขุนช้างขุนแผน เป็นต้น

นอกจากนี้ พิธีแก้บนด้วยการรำที่กล่าวมาแล้ว บางท้องถิ่นยังมีพิธีแก้บนด้วยควายทำกันในวันที่สามอันเป็นวันสุดท้ายของโนราโรงครุ โดยจะทำพิธีหลังจากที่เสร็จสิ้นการทำพิธีส่งครุแล้ว

พิธีแก้บนด้วยควายว่า พิธีแก้บนด้วยควายครุหมอนที่กินควายมี 2 พวก คือ “ทวดเกาะ” กับ “ตายายผีแขง” (“ผีกระแขง”) การบนบาน อาจะบนให้กินควายชำแหละหรือให้กินทั้งเป็นก็ได้ ที่จังหวัดตรัง ถิ่นบนให้กินความชำแหละ ตอนเช้าวันศุกร์ (หรือวันเสาร์ ถ้าวินศุกร์ตรงกับวันพระ) จะมีการฆ่าควายแล้วนำออก แล้วแบ่งออกเพื่อเป็น 2 หาบ นำไปวางบนคาคบไม้ อีกส่วนหนึ่งนำไปวางบนขอนไม้ 3 ขอน เรียกการจัดเนื้อควายแบบนี้ว่า “สองหาว สามขอน” ส่วนหัวควายนำไปวางทางทิศเหนือของโรง พอรำเทงเสร็จนายโรงโนราหรือโนราใหญ่จะรำออกไปนอกโรง เมื่อถึงที่วางหัวควายก็ลงอักขระที่หัวแม่เท้ากดบนหัวควายไว้พร้อมกับ “กาศ” คือ ร้องเชิญให้ผีแขงมารับเครื่องสังเวยแล้วกลับเข้าโรงว่าบท “อนิจจัง” แบบที่พระใช้ในพิธีสวดศพ แต่ถ้าให้กินควายทั้งเป็น เจ้าภาพจะนำควายมาล่อมใกล้โรงครุ ตอนทำพิธี นายโรงโนราหรือโนราใหญ่จะบริกรรมคาถาลงอักขระที่หัวแม่เท้าแล้วออกไปที่ควาย ไข่เท้าเหยียบหัวควายเบา ๆ พร้อมกับเชิญผีแขงมารับเครื่องสังเวยกล่าวกันว่าหลังจากทำพิธีแล้วควายจะตายทันที แต่บางแห่งควายจะตายภายใน 7 วัน ควายนั่นจะไม่มีเลือดเพราะผีแขงกินหมด และการแก้บนด้วยควายที่จังหวัดพัทลุงมีความแตกต่างออกไปคือ แก้บนเป็น 3 ลักษณะ

1.รำถีบหัวควาย ทำโดยผู้เก็บนนำหัวควายที่ฆ่าแล้ว มาต้มหรืออย่างให้สุก วางหัวควายลงในถาดที่ปูผ้าขาวพร้อมด้วยเงินเหรียญ รวงข้าวเหนียว ข้าวจ้าว หมากพลู 9 คำ รูปเทียน ดอกไม้ และแหวนมีหัว นำไปวางบนศาลในวันพฤหัสบดี พอถึงวันสังครุก็เอาลงมาวางบนที่พื้นโรงตรงเสาโรงใกล้ศาล หลังจากโนราใหญ่รำคล้องหงส์และรำแทงเข้แล้ว ก็ขึ้นไปเช่นครุหมอ โนราบนศาลพร้อมตัวแทนเจ้าภาพ แล้วดึงสายลัญจณ์จากศาลลงมาพันไว้กับเขาควาย จุดเทียนติดหัวควาย โนราใหญ่จับบท “ทรพี” จบแล้วบริกรรมคาถา รำท่าสามอย่างหรืออย่างสามขุม ใช้มีดหมอ หรือดาบ ฟันที่หัวควาย เพื่อตัดสายลัญจณ์แล้วใช้เท้าถีบหัวควายให้ออกไปนอกโรงครุเป็นเสร็จพิธี

2.รำฟันหัวควาย ทำโดยเจ้าภาพต้องฆ่าควาย แล้วนำมาวางไว้ที่หน้าโรงครุทั้งตัว แลหลังจากจบการรำแทงเข้แล้ว โนราใหญ่จะรำจับบท “ทรพี” แล้วบริกรรมคาถาจากนั้นรำท่าอย่างสามขุมออกไปฟันหัวควายโดยใช้มีด “อ้ายแดง” (มีดพร้าชนิดหนึ่งหัวตัดเฉียงด้ามสั้นปลายด้ามโค้งลง) ที่ลงอักขระอาคมว่าบทอนิจจังเป็นเสร็จพิธี

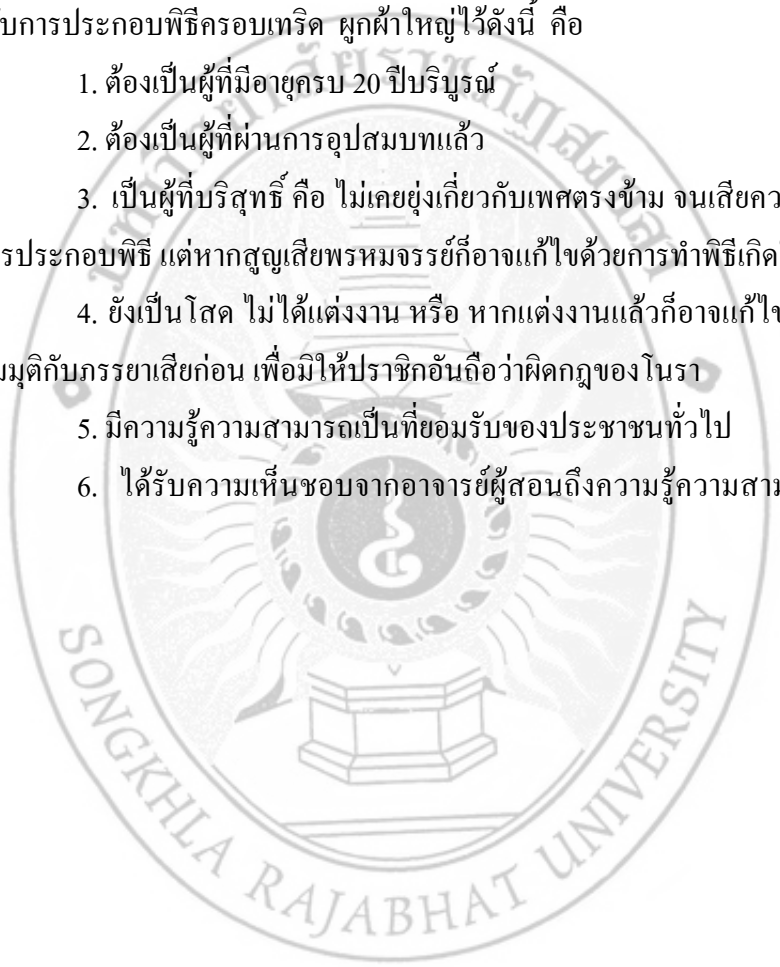
3.รำบายหัวควาย การรำเหมือนกับรำถีบหัวควาย แต่หลังจากจบบท “ทรพี” แล้ว โนราใหญ่จะใช้มือ หรือเท้าชี้ไปที่หัวควาย บริกรรมคาถาแล้วหันหัวควายไปจากทิศเดิมเรียก พิธีกรรมนี้ว่า “บายหัวควาย” เช่น หัวควายหันไปทางทิศอีสาน (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) เมื่อทำพิธีบายหัวควายก็ให้หันหัวควายไปทางทิศหรีด (ทิศตะวันตกเฉียงใต้) (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2533 : 56-57)

3. เพื่อประกอบพิธีครอบเทริดหรือผูกผ้าใหญ่ “พิธีครอบ” ถือเป็นขนบธรรมเนียมปฏิบัติอย่างหนึ่งของศิลปินไทยทุกแขนง เพราะเชื่อว่าเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลอย่างยิ่งสำหรับผู้มีอาชีพศิลปิน สำหรับศิลปินโนราของภาคใต้ ก็มีพิธีครอบถือปฏิบัติเช่นกันซึ่งพิธีครอบนี้ก็คือ “พิธีครอบเทริดหรือผูกผ้าใหญ่หรือพิธีแต่งพอก” หมายถึง พิธีที่ครูโนรา คือ โนราใหญ่ทำพิธีรับรองความรู้ ความสามารถทางโนราและประสิทธิ์ประสาทมอบกรรมสิทธิ์ต่าง ๆ ให้กับศิษย์หรือโนรารุ่นใหม่ ที่มีคุณสมบัติถูกต้องเหมาะสม ให้เป็นโนราที่สมบูรณ์แบบต่อไป โดยการครอบเทริด ให้โนราผู้นั้นไป ซึ่งหลังจากประกอบพิธีแล้ว โนราคนนั้น ๆ ก็มีสิทธิ์มีอำนาจสามารถประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ของโนราได้อย่างครบถ้วน เป็นที่ยอมรับของครุหมอโนราและโนราโดยทั่วไป เช่น พิธีแก้บน พิธีเหยียบเสน พิธีตัดจุก พิธีตัดผมผิซ่อ พิธีโนราโรงครุ ตลอดจนสามารถประกอบพิธีครอบเทริดหรือผูกผ้าใหญ่ให้กับศิษย์ รุ่นต่อไปได้ เพราะขณะนั้น โนราผู้นั้นก็เปรียบได้กับ “โนราใหญ่” ดังนั้นพิธีครอบเทริด ผูกผ้าใหญ่ จึงน่าจะเรียกได้อีกอย่างว่า “พิธีรับมอบโนราใหญ่” แต่สำหรับโนราที่ไม่ได้ผ่านพิธีนี้ แม้ว่าจะรำดีเพียงใด ก็ยังถือว่าเป็นโนราไม่สมบูรณ์ ที่เรียกว่า “โนราดิบ”

การทำพิธีครอบเทริดหรือผูกผ้าใหญ่ให้กับศิษย์หรือนอรารุ่นใหม่นั้น ถือว่าเป็นพิธีการที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเมื่อผู้นั้นได้ชื่อว่า เป็นนอรารุ่นใหญ่ที่สมบูรณ์แล้ว ก็จะต้องยึดถือปฏิบัติตามกฎข้อกำหนดของนอร่าอย่างเคร่งครัด อีกทั้งต้องรับภาระในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ อีกมากมาย ดังนั้นก่อนที่จะทำพิธีครอบเทริดหรือผูกผ้าใหญ่ให้แก่ผู้ใด ครูนอร่าผู้ประกอบพิธีจึงมักจะตรวจสอบคุณสมบัติของผู้นั้นเสียก่อน

นอร่า พร้อม จำวาง และนอร่ายก ชูบัว สีลปิ่นแห่งชาติกล่าวตรงกันถึงคุณสมบัติของผู้เข้ารับการประกอบพิธีครอบเทริด ผูกผ้าใหญ่ไว้ดังนี้ คือ

1. ต้องเป็นผู้ที่มีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์
2. ต้องเป็นผู้ที่ผ่านการอุปสมบทแล้ว
3. เป็นผู้ที่บริสุทธิ์ คือ ไม่เคยยุ่งเกี่ยวกับเพศตรงข้าม จนเสียความเป็นพรหมจรรย์ก่อนรับการประกอบพิธี แต่หากสูญเสียพรหมจรรย์ก็อาจแก้ไขด้วยการทำพิธีเกิดใหม่
4. ยังเป็นโสด ไม่ได้แต่งงาน หรือ หากแต่งงานแล้วก็อาจแก้ไขด้วยการทำใบหย่าร้างโดยสมมุติกับภรรยาเสียก่อน เพื่อมิให้ปราศิกอันถือว่าผิดกฎของนอร่า
5. มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป
6. ได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ผู้สอนถึงความรู้ความสามารถเกี่ยวกับนอร่าของผู้นั้น

แบบทดสอบที่ 3

เรื่อง องค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครู

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกกระบวนการเรียนรู้ เรื่อง องค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครู ลงในกระดาษที่แจกโดยบันทึกตามหัวข้อ ดังนี้

1. โนราใหญ่หรือนายโรงทำหน้าที่อะไรในพิธีกรรมโนราโรงครู

2. คณะโนรา ประกอบด้วยส่วนใดบ้าง

3. คนทรง หรือ ร่างทรงครุหมอโนรา คือใคร

4. ระยะเวลาและวันทำพิธีนิยมทำกัน ในฤดูใด

5. โรงพิธีหรือโรงครู สร้างแบบใด

6. อุปกรณ์ประกอบพิธีที่สำคัญได้แก่

.....

.....

.....

ประเด็นอภิปราย

-ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในเรื่องมารยาทไทยได้เหมาะสมกับกาลเทศะในส่วนขององค์ประกอบของพิธีกรรมในราโรงครู

แบบประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ (การอภิปราย / การนำเสนอ)

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน			น้ำหนัก/จุดเน้น
	ดี (3คะแนน)	พอใช้ (3คะแนน)	ปรับปรุง ()	
1. การนำเสนอ	1. นำเสนอได้อย่างน่าสนใจ 2. เสนอเรื่องตามลำดับขั้นตอน 3. ชักชวนผู้ฟังให้ติดตามได้ดี 4. ใช้สื่อประกอบการนำเสนอ	1. นำเสนอได้ดี 2. เสนอเรื่องตามลำดับขั้นตอน 3. ขาดการชักชวนผู้ฟังให้ติดตาม 4. สื่อประกอบการนำเสนอ	1. ขาดขั้นตอนในการนำเสนอ 2. ไม่ชักจูง ชักชวนผู้ฟังให้ติดตาม 3. ไม่มีสื่อประกอบการนำเสนอ	3
2. บุคลิกภาพ ความคล่องแคล่ว	1. พูดได้ต่อเนื่องไม่ติดขัด ตะกุกตะกัก 2. ก้มหน้าอ่านเนื้อหาบ่อยมาก 3. แสดงท่าทางประกอบเหมาะสมกับเรื่อง 4. แต่งกายสุภาพเรียบร้อย	1. พูดได้ต่อเนื่องติดขัด เป็นบางคำ 2. ก้มหน้าอ่านเนื้อหาบ้าง 3. แสดงท่าทางประกอบน้อย 4. แต่งกายสุภาพเรียบร้อย	1. พูดไม่ต่อเนื่องติดขัด เป็นส่วนใหญ่ 2. ก้มหน้าอ่านเนื้อหาตลอดเวลา 3. ไม่แสดงท่าทางประกอบเลย 4. แต่งกายไม่สุภาพเรียบร้อย	3
3. การแสดงความคิดเห็นในเรื่องมารยาทไทยที่เหมาะสมกับกาลเทศะในส่วนขององค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครู	1. กล้าแสดงความคิดเห็น 2. มีความเชื่อมั่น	1. จะแสดงความคิดเห็นในบางส่วน	1. แสดงความคิดเห็นเล็กน้อย	3

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่องที่ 4 ความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู

เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ความเชื่อเกี่ยวกับครุหมอโนรา ครุหมอโนราคือ บุรพจารย์โนรา และบรรพบุรุษของโนรา ที่ล่วงลับไปแล้ว บางแห่งเรียกว่า “ตายายโนรา” มี พระเทพสิงห จุนศรีศรัทธา พระม่วงทอง แม่ศรี มาลา แม่นวลทองสำลี โนราเชื่อว่า ครุหมอโนรา หรือตายายโนรา มีความผูกพันกับลูกหลานและผู้มีเชื้อสายโนรา หากไม่เคารพบูชา หรือเซ่นไหว้จะถูกลงโทษ จะแก้ได้ด้วย การบนบานบวงสรวง ถ้าจะให้ช่วยเหลือในกิจบางอย่างก็บนบานได้

ตัวชี้วัดชั้นปี

1. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาและธำรงรักษาวัฒนธรรมอันดีงาม
3. อธิบายคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มคนในสังคมไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เลือกลงความเชื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ในการประกอบพิธีกรรมได้
2. แสดงความคิดเห็นในเรื่องของคุณค่าและความสำคัญของความเชื่อของพิธีกรรมโนราโรงครูได้
3. เห็นคุณค่าและความสำคัญของความเชื่อในพิธีกรรมโนราโรงครูได้

สาระการเรียนรู้

ความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้เดิม

- 1.1 สนทนาซักถามนักเรียนถึงเรื่อง ความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครูที่นักเรียนเคยพบเห็นว่ามีลักษณะเช่นไรบ้าง โดยเน้นความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู
- 1.2 สนทนาถึงความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู

1.3 ชักถามนักเรียนถึงความเข้าใจเกี่ยวกับความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู
 ชั้นที่ 2 แสวงหาความรู้ใหม่

2.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราวของความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู

2.2 ร่วมกันศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู พร้อมยกตัวอย่างและ
 ชักถามนักเรียนถึงความเข้าใจ

2.3 ผู้สอนเสนอตัวอย่างความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู

2.4 ให้นักเรียนดูตัวอย่างความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู พร้อมยกตัวอย่าง
 และชักถามนักเรียนถึงความเข้าใจ พร้อมทั้งให้นักเรียนซักถามถึงเนื้อหา เรื่องราว ต่างๆ

2.5 อธิบายถึงข้อควรคำนึงต่างๆในความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครูข้อควร
 ปฏิบัติในพิธีกรรมโนราโรงครู พร้อมให้นักเรียนซักถาม

2.6 อธิบายถึงเนื้อหาและเรื่องราวต่างๆ ที่แสดงออกในความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรม
 โนราโรงครูโนราโรงครู ที่นำมาให้นักเรียนดู

ชั้นที่ 3 ศึกษาทำความเข้าใจ/ความรู้ใหม่และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

3.1 ให้นักเรียนสังเกตความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู จากVDOที่ครูผู้สอน
 เตรียมไว้

3.2 ให้นักเรียนทำการวิเคราะห์ความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู จากVDOตาม
 ความเข้าใจของนักเรียน

ชั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม

4.1 ให้นักเรียนนำใบงานมาศึกษาหัวข้อและแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ร่วมกัน

4.2 ร่วมวิเคราะห์และอภิปรายเพื่อหาแนวคิด

ชั้นที่ 5 สรุปและจัดระเบียบความรู้

5.1 ให้นักเรียนสรุปผลการวิเคราะห์ ในแต่ละประเด็นที่กำหนดให้

5.2 ผู้สอนร่วมอภิปรายถึงความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครูและชักถาม
 นักเรียนถึงความเข้าใจ พร้อมทั้งให้นักเรียนซักถามถึงเนื้อหา เรื่องราว ต่างๆรับฟังและอธิบายถึงข้อ
 คำถามต่างๆ ของนักเรียน

ชั้นที่ 6 การปฏิบัติและ / หรือการแสดงความรู้และผลงาน

6.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อสรุปผลการวิเคราะห์ความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรม
 โนราโรงครู และชักถามนักเรียนถึงความเข้าใจ พร้อมทั้งให้นักเรียนซักถามถึงเนื้อหา เรื่องราว
 ต่างๆ หน้าชั้นเรียน

6.2 ร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อข้อสรุปของเพื่อนนักเรียนแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้

7.1 นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู พร้อมยกตัวอย่างและซักถามนักเรียนถึงความเข้าใจ พร้อมทั้งให้นักเรียนซักถามถึงเนื้อหา เรื่องราว ต่างๆ

7.2 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ เรื่อง ความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- 1. หนังสือ เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู
- 2. ใบความรู้
- 3. VDOการแสดงพิธีกรรมโนราโรงครู

การวัดและประเมินผล

- 1. วิธีการวัด
 - ทดสอบ
 - การอภิปราย
- 2. เครื่องมือวัด
 - แบบทดสอบ เรื่อง ความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู
 - เกณฑ์การให้คะแนนการอภิปราย เรื่อง คุณค่าและความสำคัญของความเชื่อในพิธีกรรม

โนราโรงครู

บันทึกหลังสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
 (.....)
 วันที่...../...../.....

ใบความรู้ที่ 4

เรื่อง ความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู

ความเชื่อในพิธีกรรมโนราโรงครู

ความเชื่อเกี่ยวกับครูหมอโนรา ครูหมอโนราคือ บุรพจารย์โนรา และบรรพบุรุษของโนรา ที่ล่วงลับไปแล้ว บางแห่งเรียกว่า “ตายายโนรา” มี พระเทพสิงห ขุนศรีศรัทธา พระม่วงทอง แม่ศรีมาลา แม่นวลทองสำลี โนราเชื่อว่า ครูหมอโนรา หรือตายายโนรา มีความผูกพันกับลูกหลานและผู้มีเชื้อสายโนรา หากไม่เคารพบูชา หรือเช่นไหว้จะถูกลงโทษ จะแก้ได้ด้วย การบนบานบวงสรวง ถ้าจะให้ช่วยเหลือในกิจบางอย่างก็บนบานได้

ความเชื่อเรื่องการแก้บน เมื่อต้องการให้ครูหมอโนรา หรือตายายช่วยเหลือ หรือบนบาน เพราะถูกครูหมอโนราลงโทษด้วยสาเหตุต่างๆ

ความเชื่อเรื่องการตัดจุก เมื่ออย่างเข้าวัยหนุ่มสาว มักนำบุตรหลานของตนมาให้โนราใหญ่ตัดจุกให้ เพราะเชื่อว่าเป็นพิธีกรรมที่ขลัง ศักดิ์สิทธิ์และโนราใหญ่ มีอำนาจเร้นลับ มีคาถาอาคมจะเป็นสิริมงคล

ความเชื่อเรื่องการผูกผ้าปล่อย ชาวบ้านและคณะโนราเชื่อว่าเป็นโนรา หรือเชื้อสายโนรา หากมีความประสงค์จะเลิกรำโนรา จะต้องให้โนราใหญ่ทำพิธีผูกผ้าปล่อยให้ในพิธีโนราโรงครู จึงจะตัดขาดจากความเป็นโนรา และเชื้อสายสายโนราได้

ความเชื่อเรื่องการเข้าทรง ร่างทรง ชาวบ้านและคณะโนราเชื่อว่า วิญญาณของบรรพบุรุษและครุรา ที่เรียกว่า ครูหมอโนรา หรือตายายโนรา เราสามารถติดต่อกับลูกหลานได้โดยผ่านโนราใหญ่ และการเข้าทรงในร่างของครูหมอโนราองค์นั้น

ความเชื่อเรื่องการเหยียบเสน ชาวบ้านและคณะโนราเชื่อว่า “เสน” เกิดจากการกระทำของผีเจ้าเสน ผีโอกะแซง หรือครูหมอโนรา หรือตายายโนรา ต้องการให้เด็กคนนั้นรำโนรา จึงทำเครื่องหมายเอาไว้ จะแก้ได้ก็ต่อเมื่อโนราใหญ่ทำพิธีเหยียบเสนให้

ความเชื่อเรื่องการรำตีบหัวควาย เป็นวิธีการแก้บนของครูหมอโนรา หรือตายายโนรา ใช้หัวควาย หรือเนื้อควายเป็นเครื่องเช่นไหว้ ชาวบ้านและคณะโนราเชื่อว่า ครูหมอ หรือตายายโนราที่ต้องการแก้บนด้วยหัวควายคือ “ทวดเกาะ” และพวก “ผีแซง”

ความเชื่อเรื่องการรำสวดเครื่องสวดกำไล ผู้ที่ต้องการจะได้รับการยอมรับในการเป็นโนราจากครูโนราต้องผ่านพิธีรำสวดเครื่องเรียก “จำผ้า”

ความเชื่อเรื่องการครอบเทริด ผูกผ้าใหญ่ ผู้ที่เป็นโนราโดยสมบูรณ์สามารถเป็นโนราใหญ่หรือนายโรงโนราได้จะต้องได้รับการครอบเทริดหรือผูกผ้าใหญ่เสียก่อน

ความเชื่อเรื่องการรักษาอาการป่วยไข้ ชาวบ้านและคณะโนราเชื่อว่า ครูหมอ และพิธีกรรมรักษาอาการป่วยไข้ที่มาจากความผิดปกติของร่างกายด้วยการบนบานได้

แบบทดสอบที่ 4

เรื่อง ความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกข้อความเชื่อตอบคำถามตรงสถานการณ์ดังต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. ความเชื่อเรื่องการแก้บน
2. ความเชื่อเรื่องการครอบเทริด ผูกผ้าใหญ่
3. ความเชื่อเรื่องการรำตีบหัวควาย
4. ความเชื่อเรื่องการเหยียบเสน
5. ความเชื่อเรื่องการรำสอดเครื่องสอดคำไล
6. ความเชื่อเรื่องการตัดจุก

1. ผู้ที่ต้องการจะได้รับการยอมรับในการเป็นโนราจากครูโนราต้องผ่านพิธีรำสอดเครื่องเรียก “จำผ้า” มีลักษณะความเชื่อตรงกับข้อใด

2. ชาวบ้านและคณะโนราเชื่อว่า “เสน” เกิดจากการกระทำของผีเจ้าเสน ผีโอะกะแซง หรือครูหมอโนรา หรือตายายโนรา ต้องการให้เด็กคนนั้นรำโนรา จึงทำเครื่องหมายเอาไว้ จะแก้ได้ก็ต่อเมื่อโนราใหญ่ทำพิธีเหยียบเสนให้ มีลักษณะความเชื่อตรงกับข้อใด

3. เมื่ออย่างเข้าวัยหนุ่มสาว มักนำบุตรหลานของตนมาให้โนราใหญ่ เพราะเชื่อว่าเป็นพิธีกรรมที่ขลังศักดิ์สิทธิ์และโนราใหญ่ มีอำนาจเร้นลับ มีคาถาอาคมจะเป็นสิริมงคลมีลักษณะความเชื่อตรงกับข้อใด

4. วิธีการแก้บนของครูหมอโนรา หรือตายายโนรา ใช้หัวควาย หรือเนื้อควายเป็นเครื่องเช่นไหว้ ชาวบ้านและคณะโนราเชื่อว่า ครูหมอ หรือตายายโนราที่ต้องแก้บนด้วยหัวควายคือ “ทวดเกาะ” และพวก “ผีแซง” มีลักษณะความเชื่อตรงกับข้อใด

5. ผู้ที่เป็นโนราโดยสมบูรณ์สามารถเป็นโนราใหญ่ หรือนายโรงโนราได้จะต้องได้รับการครอบเทริดหรือผูกผ้าใหญ่เสียก่อนมีลักษณะความเชื่อตรงกับข้อใด

.....
6. เมื่อต้องการให้ครูหมอ โнора หรือตายายช่วยเหลือบนบานเพราะถูกครูหมอ โนราลงโทษด้วย
สาเหตุต่างๆมีลักษณะความเชื่อตรงกับข้อใด
.....

ประเด็นอภิปราย

1. ความสำคัญของความเชื่อในพิธีกรรมโนราโรงครูมีความสำคัญต่อนักเรียนอย่างไร
2. ความเชื่อในพิธีกรรมโนราโรงครูมีคุณค่าต่อนักเรียนอย่างไร

แบบประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ (การอภิปราย / การนำเสนอ)

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน			น้ำหนัก/จุดเน้น
	ดี (3คะแนน)	พอใช้(2คะแนน)	ปรับปรุง(1คะแนน)	
1. การนำเสนอ	1. นำเสนอได้อย่างน่าสนใจ 2. เสนอเรื่องตามลำดับขั้นตอน 3. ชักชวนผู้ฟังให้ติดตามได้ดี 4. ใช้สื่อประกอบการนำเสนอ	1. นำเสนอได้ดี 2. เสนอเรื่องตามลำดับขั้นตอน 3. ขาดการชักชวนผู้ฟังให้ติดตาม 4. สื่อประกอบการนำเสนออ่อน	1. ขาดขั้นตอนในการนำเสนอ 2. ไม่ชักจูง ชักชวนผู้ฟังให้ติดตาม 3. ไม่มีสื่อประกอบการนำเสนอ	
2. บุคลิกภาพความคล่องแคล่ว	1. พูดได้ต่อเนื่องไม่ติดขัด ตะกุกตะกัก 2. ก้มหน้าอ่านเนื้อหาบ่อยมาก 3. แสดงท่าทางประกอบเหมาะสมกับเรื่อง 4. แต่งกายสุภาพเรียบร้อย	1. พูดได้ต่อเนื่องติดขัด เป็นบางคำ 2. ก้มหน้าอ่านเนื้อหาบ้าง 3. แสดงท่าทางประกอบน้อย 4. แต่งกายสุภาพเรียบร้อย	1. พูดไม่ต่อเนื่องติดขัด เป็นส่วนใหญ่ 2. ก้มหน้าอ่านเนื้อหาตลอดเวลา 3. ไม่แสดงท่าทางประกอบเลย 4. แต่งกายไม่สุภาพเรียบร้อย	
3. การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าและความสำคัญของความเชื่อในพิธีกรรมโนราโรงครู	1. กล้าแสดงความคิดเห็น 2. มีความเชื่อมั่น	1. จะแสดงความคิดเห็นเป็นบางครั้ง	1. แสดงความคิดเห็นเล็กน้อย	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่องที่ 5 ขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครู

เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การจัดพิธีกรรมโนราโรงครู เริ่มตั้งแต่การไหว้พระภูมิ โรงพิธีพระ แล้วเข้าโรงในวันแรก ซึ่งเป็นวันพุธตอนเย็น จากนั้นจึงทำพิธีเบิกโรง ลงโรง กาศครู เชิญครู กราบครู โนราใหญ่รำถวายครู จับบทตั้งเมือง ตามด้วยการรำรำทั่วไป

วันที่สอง ซึ่งเป็นวันพฤหัสบดี ถือเป็นพิธีใหญ่จะมีการเข้าทรงและถวายของเช่นไหว้ต่างๆ บนศาลเพียงตา เมื่อครูหมอโนราประทับเข้าทรงแล้ว ร่างทรงก็จะกินดอกไม้ไฟ (เทียนที่จุดไฟไว้ตามถึงแกัดอก) พิธีจะเริ่มจาก การลงโรง กาศโรง เชิญครู โนราทั่วไปรำถวายครู การรำสอดเครื่องสอดกำไล ทำพิธีครอบเทริด หรือผูกผ้าใหญ่ พิธีแก้บนด้วยการรำถวายครูและออกพราน พิธีผูกผ้าปล่อย และการรำทั่วไปในเวลากลางคืน

วันที่สาม เริ่มตั้งแต่ ลงโรง กาศครู เชิญครู การรำทั่วไป รำบทสิบสองเพลง สิบสองบท *เหยียบเสน *ตัดผมศีขร *รำทกล้องหงส์ *รำบทแทงเข้(จระเข้) เป็นอันเสร็จพิธี

*พิธีกรรมความเชื่อเรื่องเหยียบเสน : เสน คือปานแดงที่ขึ้นมาอย่างน่าเกลียดน่ากลัวส่วนมากจะขึ้นตามใบหน้า รักษาด้วยแพทย์แผนปัจจุบันไม่หาย แต่เมื่อเข้าสู่พิธีกรรมนี้แล้ว ให้โนราเหยียบตรงที่เป็นเสน เสนก็จะค่อยๆ จางหายภายใน 1 เดือน

*พิธีแทงเข้ (จระเข้ ทำขึ้นจากต้นกล้วยตานีเท่านั้น) เป็นพิธีที่ทำขึ้นเพื่อแก้บนตามคำร้องของผู้ที่บนบานศาลกล่าวเอาไว้ เริ่มจากพิธีมีการเบิกเนตร เบิกปาก (มีของควาใส่ไว้ในปากจระเข้) หลังจากนั้น จะทำพิธีเรียกหัวใจให้มาสิงสถิตในจระเข้ ซึ่งจะต้องให้คำถวญตามความเชื่อ หากผู้ใดที่บนบานศาลกล่าวให้สมหวังในสิ่งที่ต้องการแล้ว หากไม่ทำตามคำที่บนบานไว้จะต้องเกิดเหตุวิบัติกับตนเอง หรือไม่ก็จะเกิดขึ้นกับคนในครอบครัว

ตัวชี้วัดชั้นปี

1. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาและธำรงรักษาวัฒนธรรมอันดีงาม
2. แสดงมารยาทไทยได้เหมาะสมกับกาลเทศะ
3. อธิบายคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มคนในสังคมไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครูตามกาลเวลาและชำระรักษาวัฒนธรรมอันดีงามได้
2. บอกกระบวนการขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครูได้

สาระการเรียนรู้

ขั้นตอนการประกอบพิธีกรรมโนราโรงครู

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้เดิม

- 1.1 สนทนาซักถามนักเรียนถึงเรื่อง ขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครูที่นักเรียนเคยพบเห็นว่ามีลักษณะเช่นไรบ้างโดยเน้นขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครู
- 1.2 สนทนาถึงขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครู
- 1.3 ซักถามนักเรียนถึงความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครู

ขั้นที่ 2 แสวงหาความรู้ใหม่

- 2.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราวของขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครู
- 2.2 ร่วมกันศึกษาขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครู พร้อมยกตัวอย่างและซักถามนักเรียนถึงความเข้าใจ
- 2.3 ผู้สอนเสนอตัวอย่างขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครู
- 2.4 ให้นักเรียนดูตัวอย่างขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครู พร้อมยกตัวอย่างและซักถามนักเรียนถึงความเข้าใจ พร้อมกับให้นักเรียนซักถามถึงเนื้อหา เรื่องราว ต่างๆ
- 2.5 อธิบายถึงข้อควรคำนึงต่างๆในขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครู ข้อควรปฏิบัติในพิธีกรรมโนราโรงครู พร้อมให้นักเรียนซักถาม
- 2.6 อธิบายถึงเนื้อหาและเรื่องราวต่างๆ ที่แสดงออกในขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครู ที่นำมาให้นักเรียนดู

ขั้นที่ 3 ศึกษาทำความเข้าใจ/ความรู้ใหม่และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

- 3.1 ให้นักเรียนสังเกต ขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครูจากVDOที่ครูผู้สอนเตรียมไว้
- 3.2 ให้นักเรียนทำการวิเคราะห์ขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครู จากVDOตามความเข้าใจของนักเรียน

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม

4.1 ให้นักเรียนนำใบงานมาศึกษาหัวข้อและแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ร่วมกัน

4.2 ร่วมวิเคราะห์และอภิปรายเพื่อหาแนวคิด

ขั้นที่ 5 สรุปและจัดระเบียบความรู้

5.1 ให้นักเรียนสรุปผลการวิเคราะห์ ในแต่ละประเด็นที่กำหนดให้

5.2 ผู้สอนร่วมอภิปรายถึงความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครูและชกถามนักเรียนถึงความเข้าใจ พร้อมกับให้นักเรียนชกถามถึงเนื้อหา เรื่องราว ต่างๆรับฟังและอธิบายถึงข้อคำถามต่างๆ ของนักเรียน

ขั้นที่ 6 การปฏิบัติและ / หรือการแสดงความรู้และผลงาน

6.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อสรุปผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครู และชกถามนักเรียนถึงความเข้าใจ พร้อมกับให้นักเรียนชกถามถึงเนื้อหา เรื่องราว ต่างๆหน้าชั้นเรียน

6.2 ร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อข้อสรุปของเพื่อนนักเรียนแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้

7.1 นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครู พร้อมยกตัวอย่างและชกถามนักเรียนถึงความเข้าใจ พร้อมกับให้นักเรียนชกถามถึงเนื้อหา เรื่องราว ต่างๆ

7.2 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ เรื่อง ขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครู

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- VDO ขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครู
- ใบความรู้ เรื่อง ขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครู

การวัดและประเมินผล

1. วิธีการวัด

1.1 ทดสอบ

2. เครื่องมือวัด

2.1 แบบทดสอบ เรื่อง ขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครู

บันทึกหลังสอน

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
(.....)
วันที่...../...../.....

ใบความรู้ที่ 5

เรื่อง ขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครู

ขั้นตอนการประกอบพิธีโนราโรงครู

การไปแสดงโนรา นั้นเมื่อเจ้าภาพเรียกหาไปแสดง จะมีการจัดเตรียม “ขันหมาก” ซึ่งประกอบด้วยหมากพลู 3 คำ ไปมอบให้หัวหน้าคณะ ถ้าโนรารับขันหมากไว้แสดงว่ารับจะไปแสดง เรียกว่า “ติดขันหมาก”

เมื่อคณะโนรามีกำหนดแน่นอนแล้วว่า จะไปแสดงที่ใด ก็จะเตรียมสิ่งของเครื่องใช้อุปกรณ์ต่างๆ ไว้ให้พร้อม ก่อนเดินทางนายโรงหรือหัวหน้าคณะพร้อมทั้งลูกคู่และผู้แสดงทุกคน จะต้องนำเครื่องดนตรีมารวมกันบนบ้านของนายโรง เพื่อทำพิธียกเครื่อง ผู้ทำพิธีอาจเป็นนายโรงหรือหมอเต่าประจำคณะ ผู้ทำพิธีจะบริกรรมคาถาร่วมกับการบรรเลงของลูกคู่การบรรเลงดนตรีจะเริ่มด้วยการเป่าปี่ตามด้วยการตีกลอง ต่อด้วยทับ โหม่ง ฉิ่งตามลำดับ การทำพิธีผู้ทำต้องหันหน้าไปทางทิศตะวันออก ถือว่าเป็นทิศมงคล ดนตรีจะบรรเลงไปเรื่อยๆ จนกว่าจะบริกรรมคาถาเสร็จ

พิธีกรรมวันแรก

วันแรกของพิธีกรรมครอบเทริดหรือวันพุธ มีลำดับดังนี้คือ

1. การขอที่ เป็นพิธีการที่เจ้าภาพหรือผู้เข้ารับการประกอบพิธี จัดดอกไม้ธูปเทียน ไปบอกกล่าวแก่พระภูมิเจ้าที่ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ให้ทราบถึงการที่จะประกอบพิธีโนราโรงครู อันจะได้ไม่เป็นการล่วงเกิน ลบหลู่หรือข้ามหน้าขามตาแก่เจ้าของสถานที่

2. การเข้าโรง ในตอนบ่ายเมื่อคณะโนราเดินทางมาถึง เจ้าภาพหรือผู้เข้ารับการประกอบพิธี จัดขันหมากไปปรับคณะโนรา คือ เอาหมากพลู 3 คำ เทียน 3 เล่ม ใส่ขันไปมอบให้กับโนราใหญ่ เมื่อโนราใหญ่รับขันหมากแล้วจะนำสมาชิกคนอื่นๆ เข้าโรงครู โดยโนราใหญ่ถือขันหมากและเทริดซึ่งอยู่ในซุ่ม นำไปวางกลางโรงครู การเข้าโรงจะเข้าโรงทางทิศเหนือและก่อนจะเข้าภายในบริเวณโรงครู โนราใหญ่จะใช้มือจับที่เสากลางด้านหน้าโรง แล้วกล่าวคำทักทายเจ้าที่หรือทักเจ้าโรงที่ทำหน้าที่ดูแลรักษาโรงเพื่อขอความสวัสดิศิมีชัยว่า “พุทชังกุม ชุมมังกัน สังซังรักษา อิติบารมีตา ตัวเจ้าโรงยัง (อยู่) หรือไม่.....ยัง สังกาตั้งชานาติ ติโลกะวิฑู ข้าพเจ้าจะเข้ามาทำพิธีโรงครู โปรดให้ความสะดวกด้วย.....เออ.....ทำคำ (ทำได้) ขอให้สวัสดิศิมีชัย” และเมื่อชนสัมผัสระเข้าโรงครูเรียบร้อยแล้ว ก็ทำพิธี “ตั้งเครื่อง” เพื่อเป็นการบอกกล่าวครุหมอโนราว่าบัดนี้ได้มาถึงโรงพิธีเป็นที่เรียบร้อยแล้วโดยให้ลูกคู่บรรเลงดนตรีเพลงตั้งเครื่องประมาณ 5 – 10 นาที ตรงกลางโรง เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบด้วย ทับ กลอง โหม่ง ฉิ่ง เมื่อจบการตั้งเครื่องแล้วจึงเป็นการตกแต่งโรงพิธี

3. ตั้งเครื่องบูชา โดยจัดเครื่องสังเวช แยกเป็น 2 ชุด คือ เครื่องบูชาถวายครูบนศาลหรือพาไล 1 ชุดกับเครื่องบูชาท้องโรง (ที่พื้นกลางโรง) 1 ชุด

3.1 เครื่องบูชาถวายครูบนศาล ประกอบด้วย หมาก พลู 9 คำ ดอกไม้ 9 ดอก เครื่องเขียน 1 สำหรับ เทียน 9 เล่ม หมอน 1 ใบ เสื้อ 1 ผืน ผ้าขาว 2 ผืน ฟ้านุ่ง – ห่ม ชาย 1 ชุด ฟ้านุ่ง – ห่ม หญิง 1 ชุด กล้วย 3 หวี อ้อย 9 ท่อน มะพร้าว 3 ใบ ขนมหอง ขนมลดา ขนมบ้า ขนมคิชา ขนมไข่ปลา โดยจัดเป็นสำหรับ 3 สำหรับ เหล้าขาว 2 ขวด เป็ดสุก 1 ตัว ไก่สุก 1 ตัว หัวหมูสุก 1 หัว (พร้อมขาและหาง) ของควาหวาน 12 ชนิด (ที่ 12) (สำหรับของควาหวานต้องเปลี่ยนทุกวัน ยกเว้น ไก่ เป็ด หมู อาจจะเปลี่ยนหรือนำไปอุ่นแล้วนำมาวางใหม่) บายศรี 1 ต้น ผลไม้ต่างๆ 1 สำหรับ ข้าวสารพร้อมหมากพลู 3 คำ ค้ายดิบขาว 3 ริว เงิน 3 บาท จัดใส่ลงในภาชนะที่สานด้วยกระจูดหรือเตยขนาดเล็ก เรียกว่า “สอบนึ่ง” หรือ “สอบราด” 3 กระสอบ หมอน้ำมันตร 1 ใบ ใสน้ำและใบเฉียงพริ้มคเป็นกำ เทร็ดโนรา 9 ยอด หน้าพรานชายและหญิงอย่างละ 1 หน้า

การจัดเครื่องบูชาบนศาล ทางทิศใต้มีหัวหมอนแล้ววางหน้าพรานชายอยู่ทางขวาของหน้าพรานหญิง (ทาสี) หน้าหัวหมอน จัดวางเทียน 9 เล่ม โดยปักไว้กับไม้แตระ (ไม้ไผ่ที่ใช้เป็นเครื่องดนตรีประเภทตีประกอบจังหวะ) และถัดจากที่วางเทียนออกมา วางหมากพลู 9 คำ กำไลโนรา 9 วง เล็บโนรา 9 อัน ดอกไม้ 9 ดอก โดยจัดวางกำไลโนรา เล็บโนรา ดอกไม้ซ้อนทับบนหมากพลู ถัดออกมาจัดวางเครื่องเขียน 1 สำหรับ ใกล้กับเครื่องเขียนด้านซ้ายวางหมอนน้ำมันตร และสอบราด 3 กระสอบ ด้านขวาจัดวางฟ้านุ่งห่มชายและหญิงและเหนือหัวหมอนวางหน้าพรานผูกผ้าขาวทำเพดาน บนเพดานใต้มากพลู 1 คำ ดอกไม้ 1 ดอก ข้าวตอก 3 ดอกเทียน 1 เล่ม ส่วนทางทิศเหนือของศาล จัดวางเครื่องสังเวชที่เป็นของหวาน ของควา ผลไม้ เหล้าและส่วนกลางศาล (“ตรงอกไก่”) ทางทิศตะวันออก วางบายศรี และริมศาลด้านหน้าปักไม้และวางเทริด ทางทิศเหนือ 4 ยอด ทางทิศใต้ 5 ยอด เครื่องบูชาบนศาลทุกอย่าง ปักเทียนไว้ที่ละ 1 เล่ม และสำหรับที่เทริดใช้ปักบนไม้หน้าเทริด

3.2 เครื่องบูชาท้องโรง ประกอบด้วย บายศรี 1 ต้น เทียนชัย 1 ต้น (ขนาดความสูงเท่ากับ ความสูงของผู้เข้ารับการประกอบพิธี) ใ้เทียน มีจำนวนเส้นด้ายตามอายุของผู้เข้ารับการประกอบพิธี) เสื้อ 1 ผืน หมอน 1 ใบ ผ้าขาว 1 ผืน หมากพลู 9 คำ ดอกไม้ 9 ดอก เล็บโนรา 9 อัน กำไลโนรา 9 วง เหนือบายศรีและเทียนชัยผูกผ้าเพดานท้องโรงด้วยผ้าขาวบนเพดานใต้มากพลู 1 คำ ดอกไม้ 3 ดอก เทียน 1 เล่ม หมอนที่ใช้ที่ท้องโรงนี้ เรียกว่า “หมอนกราบ” หมอนกราบจะใช้ผ้าขาวห่อ โดยรอบ 1 – 2 รอบ แล้วปล่อยให้ผ้าขาวที่เหลือปูราบไปตามความยาวของเสื้อ แล้วใช้เสื้อพันรอบ หมอนอีกประมาณ 1 – 2 รอบ

4. พิธีสงฆ์ หลังจากจัดวางเครื่องบูชาครูเรียบร้อยแล้ว เป็นพิธีสงฆ์ โดยนิมนต์พระสงฆ์ จำนวน 5 รูป สวดเจริญพระพุทธมนต์ในโรงครูโดยใช้ส่วนหลังที่เป็นเพิงพักของโนราเป็นสถานที่ ประกอบพิธีเจ้าภาพและคณะ โนราทุกคนเข้าร่วมในพิธีโดยพร้อมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เข้ารับการ ประกอบพิธีและโนราใหญ่ผู้ประกอบพิธีจะต้องอยู่ร่วมในพิธีโดยตลอด หลังจากจบพิธีสงฆ์แล้ว เป็นการรับประทานอาหาร

5. พิธีเบิกโรง ในตอนค่ำที่เรียกว่า “เวลานกขุมรัง” โนราใหญ่ประกอบพิธีเบิกโรงอันเป็นการขอสถานที่ตั้งโรงโนรา และขอบารมีจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ตลอดเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหล่านั้นให้ มาชุมนุมพร้อมกันในโรงโนรา พิธีเริ่มจากโนราใหญ่นำพานที่ใส่เครื่องกำนล หรือที่มักเรียกกันในท้องถิ่นว่า “เครื่องเบิกโรง” อันประกอบด้วย ดอกไม้ เทียน 3 เล่ม หมากลู 3 คำเงินกำนลตามที่ โนรากำหนด พร้อมด้วยกำไล โนรา 3 วง เล็บโนรา 3 อัน ออกมานั่งกลางโรงหันหน้าไปทางศาล หรือ พาไล จากนั้นนำเครื่องดนตรี ประกอบด้วย กลอง ทับ 2 ใบ และโหม่ง ฉิ่งมาวางข้างหน้าโดย เรียงลำดับจากซ้ายไปขวา คือ วางกลองนอนอยู่ซ้ายสุด โดยหันด้านที่เป็นหนังเข้าหาศาลและโนรา ใหญ่ แล้ววางทับ 2 ใบ โดยหันส่วนหน้าไปทางศาล และหันด้านส่วนที่เป็นปากลำโพงเข้าหาโนรา ใหญ่ และวางโหม่งฉิ่งอยู่ด้านขวาสุด จากนั้น โนราใหญ่เอาใบพลู 3 ใบ มาลงอักขระทีละใบ แล้ว พับครึ่ง แล้วม้วนเป็นรูปกรวย เอาหมากใส่ในกรวย เรียกว่า “หมากจุกอก” เสร็จแล้วเอาหมากคำที่ 1 วางบนทับใบซ้าย พร้อมวางกำไล 1 วง เล็บ 1 อัน ดอกไม้ 1 ดอก หมากคำที่ 2 วางบนทับอีกใบ พร้อมกับวางกำไล 1 วง เล็บ 1 อัน ดอกไม้ 1 ดอก และหมากคำที่ 3 วางบนกลอง พร้อมด้วยกำไล 1 วง ดอกไม้ 1 ดอก เสร็จแล้วจุดเทียนปักบนทับและกลองจากนั้นตั้งนะโม 3 จบ แล้วกล่าวคำบูชา พระรัตนตรัย กล่าวชุมนุมเทวดา กล่าวชุมนุมครู จบแล้วจึงทำพิธีชั้ดหมาก

พิธีชั้ดหมาก เริ่มจากโนราใหญ่เอาหมากคำแรกชั้ดเข้าไปในทับ เพื่อเป็นการบูชาครู โนราโดยใช้มือข้างซ้ายจับเทียน กำไล เล็บ ที่วางอยู่บนทับใบซ้าย พร้อมกับยกปากลำโพงทับขึ้น เล็กน้อย ใช้มือข้างขวาจับหมากที่วางบนทับ แล้วบริกรรมคาถา จบแล้วชั้ดหมากให้ลอดกำไลเข้าไป ในทับ ใช้มือขวาตีทับพร้อมกับการตีกลอง และ โหม่ง ฉิ่ง ของลูกคู่ที่เป็นผู้ช่วยเป็นทำนองรัว หมาก คำที่ 2 เอาสอดไว้ใต้เสื่อพร้อมบริกรรมคาถา เพื่อเป็นการบูชาพระแม่ธรณีและพระภูมิเจ้าที่ หมาก คำที่ 3 บริกรรมคาถาแล้วชั้ดขึ้นบนหลังคา เพื่อเป็นการบูชาเทวดา เสร็จแล้วดับเทียนทั้ง 3 เล่ม เป็น เสร็จพิธีการเบิกโรง

6. โหมโรงหรือลงโรง คือ การประโคมดนตรีหลังจากเสร็จสิ้นพิธีเบิกโรงโดยลูกคู่จะทำ หน้าทีบรรเลงดนตรีในทำนองต่าง ๆ ไปเรื่อย ๆ จนครบ 12 เพลง ซึ่งจุดประสงค์ของการโหมโรง อาจสันนิษฐานได้หลายประการ เช่น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของการบรรเลงเพื่อเป็น สัญญาณบอกให้ชาวบ้านทราบว่าใกล้จะถึงเวลาแสดงแล้ว

7. กาศครุหรือเชิญครุ เป็นการขับร้องบทกลอนเพื่อเป็นการระลึกถึงครู โนราและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่เคารพนับถือ เพื่อขอบารมีมาช่วยคุ้มครองป้องกันอันตรายภัยพิบัติต่าง ๆ และขอความสวัสดิมงคลให้เกิดขึ้น อันจะทำให้ประสบความสำเร็จในกิจกรรมทั้งปวงที่จะปฏิบัติบทกลอนที่จะนำมาภาศครุมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ การระลึกถึงบุญคุณของครูอาจารย์ ความเป็นมาของโนรา การแสดงความเคารพต่อพระรัตนตรัย การขอขมาลาโทษต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย การภาศครุในการทำพิธีโนราโรงครุ จะต้องทำให้ครบถ้วน ซึ่งประกอบด้วย 4 ตอน หรือ 4 ทำนอง โดยแต่ละทำนองจะมีความแตกต่างกันออกไปได้แก่

ตอนที่ 1 เรียกว่า “บทขานเอ” เป็นการร้องโดยไม่มีดนตรีประกอบ บทร้องจะขึ้นต้นด้วยคำว่า

“โน โมตัสสะ นะ กอ นอ กะ นะ เล่าแหละรันรัน ลูกจะไหว่นางธรณี...ฝั่งแผน
เอาหลังเข้मारองเป็นแทน ร่องตีนชวามนุษย์.....ทั้งหลาย
ชั้นกรวดดินดำ ถัดมาชั้นน้ำ.....อองทราย
นาคบาทเจ้าฤาษาย จะบานให้โนเน..... โโนโน”

ตอนที่ 2 เรียกว่า “บทฤกษ์งามยามดี” หรือ “เพลงกราว” การร้องของบทนี้มีดนตรีบรรเลงประกอบ คือ ทับ กลอง โหม่ง และฉิ่ง บทร้องขึ้นต้นด้วยคำว่า

“ฤกษ์งามยามดี ป่านีชอบยามพระเวลา
ชอบฤกษ์เบิกโรง บวงสรวงราชครูถ้วนหน้า
ชอบฤกษ์ครูข้า ป่านีชอบยามของพ่อแล้ว
อย่าให้ล้าลาบสาบสูญ หารือพ่อทูลกระหม่อมแก้ว”

ตอนที่ 3 เรียกว่า “บทร้ายแตระ” หรือ “บทร้ายหน้าแตระ” หรือ “บทหน้าแตระ” การร้องบทร้ายแตระ เป็นการร้องประกอบกับดนตรีในทำนองจังหวะเร็ว ประกอบด้วยโหม่ง ฉิ่ง แตระ และทับ บทร้องขึ้นต้นด้วยคำว่า

“สรรเสริญราชครูเท่านั้นแล้ว ผ่องแผ้วเป็นเพลงพระคาถา
จะไหว่นางหงส์กรงพาลี ไหว่นางธรณีเมขลา
ไหว่บริฉิวิราชา พระภูมีมาหาลาภมหาชัย
ไหว่แม่โกกวดี ไหว่นางธรณีเนื้อเย็นเป็นใหญ่

เดียวกับที่วางหมอนกราบแล้วโนราใหญ่นำกราบครู การกราบครูจะกราบรวมทั้งหมด 18 ครั้ง คือนั่งกราบ 3 ครั้ง ยืนกราบ 3 ครั้ง แล้วปฏิบัติในลักษณะเช่นนี้รวม 3 ชุด และเมื่อกราบครั้งสุดท้ายหมอบกราบค้างไว้ โนราใหญ่จะยกไม้แตะระที่ปักเทียนทั้ง 9 เล่ม วนเหนือศีรษะผู้กราบครู 3 ครั้ง เป็นเสร็จพิธีการกราบครู

11. เช่นครุหมอบ หลังจากกราบครูเสร็จแล้วโนราใหญ่จะขึ้นไปบนศาลเพื่อทำพิธีเช่นครุหมอบ โดยเปิดขวดเหล้าใส่แก้วและใช้เหล้าประพรมไปทั่ว ๆ เครื่องบูชาและเครื่องสังเวชนศาลขณะประพรมเหล้าดังกล่าวคำบูชาไปพร้อมกันว่า

“พุทธสบูชา	ครุหมอบโนรา	ตายายโนรา	บุชชยันติ
ธัมมัสบูชา	ครุหมอบโนรา	ตายายโนรา	บุชชยันติ
สังฆัสบูชา	ครุหมอบโนรา	ตายายโนรา	บุชชยันติ”

จบแล้วก้มลงมากราบที่หมอนกราบอีก 3 ครั้ง เป็นเสร็จพิธีการเช่นครุหมอบ

พิธีกรรมวันที่สอง

คือวันพฤหัสบดี ซึ่งถือเป็นวันครู เป็นวันที่ประกอบพิธีใหญ่ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง พิธีกรรมต่าง ๆ ประกอบด้วย

1. ชุมนุมครู พิธีเริ่มตอนย่ำรุ่ง โดยเริ่มจากบรรเลงดนตรีโหมโรง จบแล้วโนราใหญ่ร้องบทกาศครู (ทำนองร้ายแตรระ) ร้องเชิญครูด้วยบทศักดิ์ ให้ครุหมอบมาชุมนุมในโรงพิธีอีกครั้งหนึ่ง

2. กราบครู การกราบครูในตอนเช้านี้ ก็มีวิธีการปฏิบัติเช่นเดียวกับการกราบครูตอนกลางคืนของวันพุธ แต่ผู้ร่วมกราบจะมีเฉพาะ โนราใหญ่กับผู้เข้ารับการประกอบพิธีครอบเทริดผูกผ้าใหญ่

3. ถวายเครื่องบูชาและเครื่องสังเวชนศาล คือ หลังจากกราบครูเรียบร้อยแล้ว โนราใหญ่จุดเทียนที่เครื่องบูชา เครื่องสังเวชนศาลทุกที่ เสร็จแล้วกล่าวคำถวายเครื่องสังเวชและเครื่องบูชานบนศาล

4. พิธีสงฆ์ ได้นิมนต์มาสวดเจริญพระพุทธมนตร์ในตอนเย็นวันพุธ สำหรับพิธีสงฆ์ในตอนเช้าโนราใหญ่และผู้เข้ารับการประกอบพิธีครอบเทริดรับศีลและรับน้ำพระพุทธมนตร์จากพระภิกษุสงฆ์ พระสงฆ์จะอยู่ในโรงพิธีเพื่อเริ่มพิธีตัดจุกและครอบเทริด

5. พิธีตัดจุก หลังจากเสร็จพิธีสงฆ์แล้วโนราใหญ่ โนราผู้ช่วยและผู้เข้ารับการประกอบพิธีครอบเทริด แต่งตัวที่กลางโรงครูในลักษณะของการแต่งกายแบบ โนราทั่วไป แต่ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นโนราใหญ่จะแต่งกายในลักษณะที่ต่างไปจากโนราคนอื่น ๆ คือ จะแต่ง “พอก” เมื่อผู้เข้ารับการ

ประกอบพิธีครอบเทริดแต่งตัวเรียบร้อยแล้วก็แบ่งผมออกเป็น 3 ปอย เสร็จแล้วให้เข้านั่งบนที่นั่งที่จัดเตรียมไว้ คือ นั่งบนฐานพานโตกแล้วเอาเท้าทั้งสองข้างวางบนชั้น 12 นักยตร์ ซึ่งคว่ำอยู่บนชั้นอีกใบหนึ่งที่หงายอยู่ในชั้นใบที่หงาย ใสน้ำ มีดโกน หินลับมีด หล้าคา หล้าเข็ดมอน ใบเงิน ใบทอง ใบยอ ใบทองกลาง ข้าว 3 รวง ทอง เงินบาท กรรไกร ทั้งนี้เพื่อเป็นเคล็ดว่าให้ผู้เข้ารับการประกอบพิธีครอบเทริด มีบารมีบริสุทธิ มีปัญญาเฉียบแหลม คมคาย ร่ำรวยเจริญรุ่งเรือง มีชื่อเสียงได้พานโตกและชั้นปูลองด้วยผ้าขาวการนั่งของผู้เข้ารับการประกอบพิธีครอบเทริดในการตัดจุก นั่งประนมมือหันหน้าไปทางศาล (ทิศตะวันออก) เมื่อนั่งเรียบร้อยแล้วดนตรีบรรเลงเพลงเชิด โนราใหญ่นิมนต์พระภิกษุที่เป็นหัวหน้าให้ตัดจุกปอยหนึ่ง และประพรมน้ำมนต์ แล้วบิดามารดา ญาติมิตร ตัดจุกปอยหนึ่งและประพรมน้ำมนต์สุดท้าย โนราใหญ่เป็นผู้ตัดจุกปอยที่เหลือและประพรมน้ำมนต์ เป็นเสร็จพิธีตัดจุก

การทำพิธีตัดจุก ผู้ที่เข้ามาตัดจุกจะยืนบนผ้าขาวข้างหน้าของผู้เข้ารับการประกอบพิธีตัดจุกและขณะตัดจุกผู้เข้ารับการประกอบพิธีตัดจุกต้องภาวนาว่า“เกศา โลมา นขา ทันตา ตะโจ ตะโจ ทันตา นขา โลมา เกศา”

6. พิธีครอบเทริด เป็นพิธีกรรมที่กระทำต่อเนื่องจากพิธีตัดจุก โดยเนื้อที่นั่งของผู้เข้ารับการประกอบพิธีครอบเทริด จะผูกเทริดห้อยไว้กับอกไก่ (แปทู) ของหลังคาโรงครู โดยมีด้ายสายสิญจน์ผูกโยงแยกเป็น 3 สาย คือ สายที่ 1 โยงไปยังพระภิกษุสงฆ์ผู้เป็นหัวหน้าจับไว้ สายที่ 2 โยงไปให้บิดามารดาและญาติมิตรจับไว้ และสายที่ 3 โยงไปให้โนราใหญ่ซึ่งยืนอยู่ด้านหลังของผู้เข้ารับการประกอบพิธีครอบเทริดกับโนราผู้ช่วย 2 คนจับไว้ ในพิธีครอบเทริดนี้ผู้เป็นโนราใหญ่จะเปรียบเสมือน “พระอุปัชฌาย์” และโนราผู้ช่วย 2 คน ที่เปรียบได้กับ “พระคู่สวด” พิธีการครอบเทริดจะเริ่มเมื่อดนตรีบรรเลงเพลงเชิด ขณะนั้นพระภิกษุสงฆ์ทั้งหมดก็เริ่มสวดชัยยันโตจากนั้นก็ค่อย ๆ ผ่อนด้ายสายสิญจน์ทั้ง 3 สาย หย่อนเทริดลงมา หมอไสยศาสตร์ที่ยืนอยู่ด้านหน้าของผู้เข้ารับการประกอบพิธีครอบเทริดกับโนราใหญ่ ซึ่งจะยืนด้านหลังก็จะคอยจับเทริดหมุนเป็นวงกลมและรอดูจังหวะที่เทริดหันหน้าไปทางเดียวกันกับผู้เข้ารับการประกอบพิธีครอบเทริด เมื่อได้จังหวะ หมอไสยศาสตร์ และโนราใหญ่จับเทริดสวมลงบนศีรษะ โดยโนราใหญ่จับยอดเทริดและหมอไสยศาสตร์จับหูเทริดทั้งสองข้าง ขณะทำพิธีครอบเทริดโนราผู้ช่วยทั้ง 2 คน ยืนขนานข้างโนราใหญ่และใช้มือแตะที่บ่าผู้เข้ารับการประกอบพิธีครอบเทริดไว้ เมื่อครอบเทริดเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โนราใหญ่แก้ด้ายสายสิญจน์ทั้ง 3 สายออกเป็นอันเสร็จพิธีครอบเทริด ต่อจากนั้นจึงต่อด้วยการรำถวายครู

7. รำถวายครู หรือ รำหน้าศาล เริ่มจากโนราใหญ่ที่แต่งพอกนั่งบนพนักด้านตรงข้ามกับศาลหันหน้าไปทางศาล โนราผู้ช่วยคนที่ 1 นั่งบนพนักด้านทิศใต้ โนราผู้ช่วยคนที่ 2 นั่งบนพนัก

ด้านทิศเหนือ และโนราผู้เข้ารับการประกอบพิธีครอบเทริด นั่งบนพนักด้านเดียวกับศาล (ทิศตะวันออก) โนราทุกคนจะหันหน้าเข้าหากัน ลักษณะการรำถวายครูจะเป็นการรำแบบสลับการร้องกลอนและรำวนสลับกันไป โดยเริ่มจากโนราใหญ่ โนราผู้ช่วยคนที่ 1 โนราผู้เข้ารับการประกอบพิธีครอบเทริด โนราผู้ช่วยคนที่ 2 และกลับมาที่โนราใหญ่อีกครั้ง แล้วจึงปฏิบัติเช่นเดิมต่อไปอีก การร้องและการรำจะมีที่นั่งรำบนพนักและยืนรำ โดยการนั่งรำจะเป็นช่วงแรก แต่เมื่อถึงบทครูสอน เป็นต้นไปก็เป็นการยืนรำไปจนครบ 12 คำพริต (บท) ซึ่งบทที่ใช้รำประกอบด้วย บทสรรเสริญครู บทครูสอน บทสอนรำ บทประถม บทสรรเสริญคุณมารดา บทฝนตกข้างเหนือ (บท โศกัง) บทไชชาย (นกกาน้ำ) บทเรือใบผ้า บทยางแดง (ดอกจิกดอกจัก) บทแสงทองสวรรค์ บทระไวระเวก และบทพलयงตามโขลง เมื่อจบ 12 คำพริตแล้วก็จะต่อด้วยการรำของโนราใหญ่ ในท่ารำต่าง ๆ ประกอบด้วย รำท่าครู 12 ท่า (เพลงครู) รำท่าแม่ลาย รำท่าคอนเหิร รำเพลงสับ รำเพลงช้า รำเพลงเร็ว รำเพลงปี (โลงปี) จากนั้นจึงร้องบทตั้งเมือง เพื่อจับบท 12 กับพราน บทต่าง ๆ ประกอบด้วยเรื่องในวรรณคดี 12 เรื่อง ได้แก่ พระสุธนมโนราห์ พระรถเสน พระลักษณวงศ์ โคบุตร สังข์ทอง ดาราวงศ์ พระอภัยมณี จันทโครพ สีนุราช สังข์ศิลป์ชัย มณีพิชัย ไกรทอง

8. พิธีถ่ายพอก ถือเป็นพิธีกรรมที่สำคัญอีกพิธีหนึ่งในโนราโรงครูครอบเทริดหรือผูกผ้าใหญ่ คือ เป็นพิธีกรรมที่โนราใหญ่ได้ทำพิธีมอบอำนาจ ความไว้วางใจและกรรมสิทธิ์ให้กับผู้เข้ารับการประกอบพิธีครอบเทริด ผูกผ้าใหญ่ โดยมอบลูกพอกให้ไว้เป็นสัญลักษณ์เพื่อแสดงว่านับตั้งแต่นี้ต่อไปผู้รับมอบต้องเป็นผู้สืบทอดลัทธิเจตนารมณ์ของอาจารย์ต่อไป พิธีถ่ายพอก เริ่มจากโนราใหญ่นั่งบนพนัก ด้านทิศตะวันตกด้านตรงข้ามกับศาล แล้วให้ผู้เข้ารับการประกอบพิธีครอบเทริดนำเสื่อที่ประกอบด้วยหมอนกราบมาปูข้างหน้าโนราใหญ่ แล้วนั่งคุกเข่าหน้าหมอนกราบ บนหมอนกราบจัดวางหมากพลู 9 คำ ดอกไม้ 9 ดอก โดยจัดวางแยกเป็น 3 กอง แล้วกราบโนราใหญ่ 3 ครั้ง จากนั้นโนราใหญ่ถอดลูกพอกที่เหน็บอยู่ข้างสะเอวทั้ง 3 ข้างของตน มอบใส่มือให้กับผู้เข้ารับการประกอบพิธีครอบเทริดให้นำไปเหน็บไว้ข้างสะเอวทั้ง 2 ข้าง แล้วกราบโนราใหญ่อีก 3 ครั้ง ต่อจากนั้นโนราใหญ่จะสอนข้อปฏิบัติต่าง ๆ ของโนรา และอำนวยความสะดวกให้พร และอนุญาตให้สามารถประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ได้อย่างโนราใหญ่ทุกประการ โนราใหญ่ให้ผู้เข้ารับการประกอบพิธีครอบเทริดนั่งบนพนักแทนที่ตน และรำถวายครูด้วยตนเองอีกครั้ง เพื่อเป็นการยืนยันว่าบัดนี้ได้รับการประสิทธิ์ประสาทความรู้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งเท่ากับว่าเป็นโนราที่สมบูรณ์การรำถวายครูของผู้เข้ารับการประกอบ พิธีครอบเทริดในขณะนี้ก็เป็นการรำบทต่าง ๆ ที่โนราใหญ่รำถวายครูนั่นเอง แต่การรำจะนำเอาเพียงบทละ 1 คำกลอน หรือ 2 คำกลอน พอเป็นตัวอย่าง จนครบทุกกระบวนรำ เป็นการเสร็จพิธีถ่ายพอก

พิธีกรรมวันที่สาม

วันที่สามอันเป็นวันสุดท้ายซึ่งโดยมากมักเรียกว่า “วันส่งครู” พิธีกรรมในวันนี้จะเริ่มด้วยการประกอบพิธีกรรมหลัก ๆ ได้แก่ รำคล้องหงส์ รำแทงเข้ พิธีส่งครู และพิธีตัดเหมมฺรย (ตัดสินบน)

1. รำคล้องหงส์ เป็นการรำชุดหนึ่งที่ใช้รำเฉพาะในโนราโรงครู และจะขาดไม่ได้โดยเด็ดขาด หากเป็นพิธีโนราโรงครูเพื่อครอบเทริด ผูกผ้าใหญ่ เพราะหากขาดการรำคล้องหงส์ในพิธีต่าง ๆ ก็เชื่อว่าพิธีกรรมนั้นไม่มีความสมบูรณ์ และอีกนัยหนึ่งกล่าวว่าเป็นการรำเพื่อระลึกถึงนางนวลทองสำลีเมื่อครั้งที่ถูกทหารของพระยาสาขายฟ้าฟาดไปคล้องเอาตัวมาในเมือง การรำคล้องหงส์จะใช้ผู้รำเฉพาะที่เป็นโนราผู้ชายจำนวน 7 คน โดยผู้เป็นโนราใหญ่รับบทบาทเป็นพญาหงส์ และโนราที่เหลืออีก 6 คน รับบทเป็นหงส์บริวาร เป็นการรำคล้องหงส์ในพิธีกรรมโนราโรงครูครอบเทริด ผูกผ้าใหญ่ ก็จะกำหนดให้ผู้เข้ารับการประกอบพิธีรับบทบาทเป็นพญาหงส์แทนโนราใหญ่ และเนื่องจากเรื่องที่น่าออกมารำคล้องหงส์ครั้งนี้ได้นำเอาเรื่องพระสุชน-มโนราห์ ตอนพราวนบุญจับนางกนิริลงมาเล่นน้ำในสระอนาคตจึงกำหนดให้ผู้เข้ารับการประกอบพิธี รับบทเป็นนางกนิริคนสุดท้าย (นางมโนราห์) และโนราใหญ่รับบทเป็นพิคนโต ในการรำได้สวมชุดเอาท้องโรงเป็นสระอนาคต จากนั้นจึงเริ่มรำทีละคนเริ่มจากผู้เป็นพี่สาวคนโตเรื่อยไปจนถึงนางมโนราห์ ขณะรำเมื่อนายพราวนเข้าไปจับ กนิริจะทำต่อสู้และวิ่งหนีไปตามเสา เมื่อกนิริถูกนายพราวนจับได้ผู้นั้นก็ต้องหมุนเก็บเท้ารอบตัวเอง โดยอยู่บริเวณเสาทั้ง 4 ต้น จากนั้นนายพราวนจะแก้มัดให้เพื่อคล้องผู้อื่นต่อไป ส่วนผู้ที่นายพราวนแก้มัดให้แล้วก็จะเข้าไปรับน้ำมนตร์จากหมอไสยศาสตร์

2. รำแทงเข้ คือการรำแทงจระเข้ เป็นการรำที่ใช้เฉพาะในพิธีกรรมโนราโรงครูเท่านั้น โดยจะรำต่อหลังจากรำคล้องหงส์ เชื่อว่าเป็นการรำเพื่อรำลึกถึงนางนวลทองสำลีตอนเข้าเมืองพระยาสาขายฟ้าฟาด พอถึงบริเวณปากน้ำจะเข้าเมืองก็มีจระเข้ลอยขวางคลองอยู่ทหารจึงต้องลงมือปราบ แต่เรื่องที่น่ามาแสดง คือ เรื่องไกรทองซึ่งภาคใต้เรียกว่า “บทนายไกร” รำแทงเข้ จึงเป็นเรื่องไกรทองปราบชาละวัน

รำแทงเข้ ประกอบด้วยผู้รำซึ่งเป็นโนราชาย จำนวน 7 คน หมอไสยศาสตร์ 1 คน โดยโนราใหญ่รับบทบาทเป็นนายไกร (ไกรทอง) และโนราที่เหลือคนอื่น ๆ เป็นสหายของนายไกร (ไกรทอง) อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการรำแทงเข้ คือ

2.1 ตัวจระเข้ทำด้วยต้นกล้วยตานี 1 ตัวแกะเป็นรูปจระเข้ จัดวางไว้ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ของโรงครูห่างจากโรงประมาณ 3-4 เมตร ให้หันหัวไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ปีกเสาคือสี่มุมจึงสายสัญญาณไว้โดยรอบเหนือจระเข้ผูกผ้าเพดานและบนเพดานใส่หมากพลู ดอกไม้

2.2 แพหยวกกล้วย เป็นแพที่ใช้สำหรับยื่นรำฟุ้งหอก โดยนำหยวกกล้วยตัดเป็นท่อน 4 ท่อน ยาวขนาด 1 เมตร แล้วใช้ไม้เสียบเป็นแกนนำมาวางไว้หน้าโรงครูด้านทิศตะวันออก

2.3 หอกเหล็ก 7 เล่ม

ขั้นตอนการรำแทงเข้ เริ่มจากโนราใหญ่และโนราอีก 6 คน นั่งพร้อมกันที่หน้าบายศรีห้องโรง ซึ่งมีหมอไสยศาสตร์นั่งอยู่ จากนั้นจุดเทียน 9 เล่ม บนหมอนกราบ แล้วร้องกลอนทำนองเพลงทับ (เพลงทับเพลงโทน) ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการทำขวัญและคุณลักษณะของหอกทั้ง 7 เล่ม ขณะร้องกลอนโนราใหญ่ก็จะมอบหอกให้โนราอีก 6 คน ๆ ละ 1 เล่ม เสร็จแล้วทำพิธีลับหอก(แช่หอก) โดยรวมปลายหอกเข้าด้วยกัน จบพิธีลับหอกแล้วดนตรีบรรเลงเพลงเชิดโนราใหญ่ นำโนราคนอื่น ๆ ออกจากโรงครู โดยโนราใหญ่ออกไปยืนรับบนแพหยวกกล้วยในท่ารำต่าง ๆ แล้วฟุ้งหอกไปที่จระเข้ จากนั้นโนราคนอื่น ๆ ก็จะปฏิบัติในลักษณะทำนองเดียวกันกับโนราใหญ่จนครบทุกคน เสร็จแล้วทั้งหมดไสยศาสตร์ โнораใหญ่และ โนราคนอื่น ๆ ออกไปที่จระเข้ แล้วใช้เท้าเหยียบตัวจระเข้และกล่าวคำบั้งสุกุลพร้อมกัน จบแล้วโนราใหญ่ใช้พระขรรค์ปักลงบนคอจระเข้แล้วฉีกให้จระเข้หงายท้องขึ้น เป็นอันจบการรำแทงเข้

3. พิธีส่งครุ เป็นพิธีที่โนราใหญ่ร้องกลอนเพื่อเป็นการส่งครุโนรา เทวดาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่ได้ทำพิธีอัญเชิญมาสู่โรงครู ให้กลับสู่สถานที่ที่เป็นที่พำนักของตนรวมทั้งการขับไล่ผีสง่าที่อาจจะแอบแฝงเข้ามากินเครื่องสังเวชนศาลาให้ออกไปด้วย ซึ่งพิธีส่งครุเริ่มด้วยโนราใหญ่กราบครูดด้วยการนั่งกราบและยืนกราบจำนวน 18 ครั้ง แล้วเริ่มร้องกลอนบทส่งครุ บทส่งเทวดา บทขับไล่ผี บทอาลัยลาโรง และบททบทระจอกเป็นบทสุดท้าย

แบบทดสอบที่ 5

เรื่อง ขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครู

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

1. ขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครูใหญ่จะต้องกระทำกันอย่างไร

2. ราคีต้องหงส์อยู่ในขั้นตอนใดของพิธีกรรมโนราโรงครู

3. ครั้นเวลาเย็นหรือย่ำค่ำที่ชาวบ้านปักษ์ใต้เรียกว่า “เวลานกขุมรัง” คณะโนราโรงครูจะประกอบพิธีกรรมใดเป็นอันดับแรก

4. โนราบางคณะเมื่อกล่าวบททศครูจบแล้ว โนราใหญ่จะร้องบทต่อไปคือบทอะไร

5. บทตั้งเมือง คืออะไร

.....

.....

.....

.....

6. บอกเหตุผลการเปลี่ยนแปลงขั้นตอนขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครู

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่องที่ 5 ศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู

เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู เป็นภาษาที่ใช้เรียกอุปกรณ์ต่าง ๆ และพิธีกรรมต่าง ๆ อันเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครูโดยเฉพาะ เป็นภาษาที่ชาวบ้านภาคใต้รุ่นก่อน ๆ เข้าใจความหมายอย่างถูกต้องแม้พิธีกรรมโนราโรงครูจะเกิดขึ้นในภาคใต้ไม่น้อยกว่า 180 ปี ได้วิวัฒนาการรูปแบบไปจากเดิมมากแล้ว แต่ภาษาที่ใช้เรียกขานเกี่ยวกับเรื่องของพิธีกรรมโนราโรงครู ยังคงเรียกอยู่เหมือนเดิม ศัพท์หรือคำต่างๆ

ตัวชี้วัดชั้นปี

1. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาและธำรงรักษาวัฒนธรรมอันดีงาม
2. แสดงมารยาทไทยได้เหมาะสมกับกาลเทศะ
3. อธิบายคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มคนในสังคมไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนอธิบายศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครูที่เกี่ยวข้องเนื่องในการแสดงมารยาทไทยได้เหมาะสมกับกาลเทศะได้

สาระการเรียนรู้

ศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้เดิม

- 1.1 สนทนาซักถามนักเรียนถึงเรื่องศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู ที่นักเรียนเคยพบเห็นว่ามีลักษณะเช่นไรบ้างโดยเน้นศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู
- 1.2 สนทนาถึงศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู
- 1.3 ซักถามนักเรียนถึงความเข้าใจเกี่ยวกับศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู

ขั้นที่ 2 แสวงหาความรู้ใหม่

- 2.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราวของศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู
- 2.2 ร่วมกันศึกษาศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู พร้อมยกตัวอย่างและซักถามนักเรียนถึงความเข้าใจ
- 2.3 ผู้สอนเสนอตัวอย่างศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู
- 2.4 ให้นักเรียนดูตัวอย่างศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู พร้อมยกตัวอย่างและซักถามนักเรียนถึงความเข้าใจ พร้อมกับให้นักเรียนซักถามถึงเนื้อหา เรื่องราว ต่างๆ
- 2.5 อธิบายถึงข้อควรคำนึงต่างๆ ในศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครูข้อควรปฏิบัติในพิธีกรรมโนราโรงครู พร้อมให้นักเรียนซักถาม
- 2.6 อธิบายถึงเนื้อหาและเรื่องราวต่างๆ ที่แสดงออกในศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู ที่นำมาให้นักเรียนดู

ขั้นที่ 3 ศึกษาทำความเข้าใจ/ความรู้ใหม่และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

- 3.1 ให้นักเรียนสังเกตศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู จากVDOที่ครูผู้สอนเตรียมไว้
- 3.2 ให้นักเรียนทำการวิเคราะห์ ศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครูจากVDO ตามความเข้าใจของนักเรียน

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม

- 4.1 ให้นักเรียนนำไปงานมาศึกษาหัวข้อและแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ร่วมกัน
- 4.2 ร่วมวิเคราะห์และอภิปรายเพื่อหาแนวคิด

ขั้นที่ 5 สรุปและจัดระเบียบความรู้

- 5.1 ให้นักเรียนสรุปผลการวิเคราะห์ ในแต่ละประเด็นที่กำหนดให้
- 5.2 ผู้สอนร่วมอภิปรายถึงศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครูและซักถามนักเรียนถึงความเข้าใจ พร้อมกับให้นักเรียนซักถามถึงเนื้อหา เรื่องราว ต่างๆรับฟังและอธิบายถึงข้อคำถามต่างๆ ของนักเรียน

ขั้นที่ 6 การปฏิบัติและ / หรือการแสดงความรู้และผลงาน

- 6.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อสรุปผลการวิเคราะห์ศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู และซักถามนักเรียนถึงความเข้าใจ พร้อมกับให้นักเรียนซักถามถึงเนื้อหา เรื่องราว ต่างๆ หน้าชั้นเรียน
- 6.2 ร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อข้อสรุปของเพื่อนนักเรียนแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้

7.1 นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู พร้อมยกตัวอย่างและซักถามนักเรียนถึงความเข้าใจ พร้อมทั้งให้นักเรียนซักถามถึงเนื้อหา เรื่องราว ต่างๆ

7.2 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ เรื่อง ศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. หนังสือ เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู
2. ใบความรู้และใบงาน
3. VDO การแสดงพิธีกรรมโนราโรงครู

การวัดและประเมินผล

1. วิธีการวัด
ทดสอบ
2. เครื่องมือวัด
แบบทดสอบ เรื่อง ศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู

บันทึกหลังสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
(.....)

วันที่...../...../.....

ใบความรู้ ที่ 6

เรื่อง ศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู

ศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู เป็นภาษาที่ใช้เรียกอุปกรณ์ต่าง ๆ และพิธีกรรมต่าง ๆ อันเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครูโดยเฉพาะ เป็นภาษาที่ชาวบ้านภาคใต้รุ่นก่อน ๆ เข้าใจความหมายอย่างถูกต้องแม้พิธีกรรมโนราโรงครูจะเกิดขึ้นในภาคใต้ไม่น้อยกว่า 180 ปี ได้วิวัฒนาการรูปแบบไปจากเดิมมากแล้ว แต่ภาษาที่ใช้เรียกขานเกี่ยวกับเรื่องของพิธีกรรมโนราโรงครู ยังคงเรียกอยู่เหมือนเดิม ศัพท์หรือคำต่างๆ

ครุหมอโนรา ครูดั้นของดนตรีและบรรพบุรุษโนราที่ล่วงลับไปแล้วแต่วิญญาณยังผูกพันอยู่กับลูกหลานสามารถเชิญมาเข้าทรงได้

ลูกหลานตายยโนรา บุคคลที่บรรพบุรุษเป็นโนรา หรือนับถือโนราสืบต่อกันมา

ไม้แตรหรือแกระ คือ กรับ มีทั้งกรับอันเดียวที่ใช้ตีกระทบรางโหม่ง หรือ กรับคู่ และ กรับที่ร้อยเป็นพวงอย่างกรับพวง หรือใช้เรียวไม้ หรือ ลวดเหล็กหลายอันมัดเข้าด้วยกัน ตีให้ปลายกระทบกัน เรียกว่า แตร

บททาสครุ บทร้องเพื่อไหว้ครุและรำลึกถึงครุโนรา

บทบาลีหน้าศาล บทร้องกลอนเพื่อบอกเล่าตำนานโนราและขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครู นิยมว่าในโรงครูก่อนประกอบพิธีเช่นไหว้ครุโนรา

สิบสองบทสิบสองเพลง บทร้องกลอนประกอบทำรำในการประกอบพิธีกรรมโนราโรงครู มักตัดตอนมาจากเรื่องราวของวรรณกรรมวรรณคดีและชีวิตความเป็นอยู่ในท้องถิ่น

คำครุ คำประกันหรือประกาศยืนยันว่าตนเองเป็นผู้มีเชื้อสายโนราและยังไม่ลืมเคารพนับถือครุหมอโนราหรือตายยโนรา

เหมฺมฺรย คำบนบาน พันธสัญญา มี 2 ชนิด คือ เหมฺมฺรยปาก หมายถึง การบนบานตกลงด้วยวาจา และเหมฺมฺรยห่อ หมายถึง การบนบานโดยมีห่อเครื่องสังเวย แล้วอธิษฐานผูกพันไว้ เมื่อสำเร็จตามคำที่บนบานแล้วก็จะแก้ห่อหรือตัดห่อนั้นตามพิธีกรรม

ตายาย่าง อาการเจ็บป่วยกระเสาะกระแสะหรือผมแห้งน้อย ซึ่งเชื่อว่ามาจากการถูก ครุหมอโนราหรือตายยโนราลงโทษ

ใบงาน ที่ 6

เรื่อง ศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู

ให้นักเรียนอธิบายศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....

เลขที่.....

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แบบทดสอบที่ 6

เรื่อง ศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง: ให้นักเรียนเลือกคำตอบต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. ครูหมอโนราหมายถึงข้อใด

- ก. ครูต้นโนราและบรรพบุรุษโนราที่ล่วงลับไปแล้ว
- ข. บุคคลที่บรรพบุรุษเป็นโนรา
- ค. บทร้องกลอนประกอบทำรำในพิธีกรรมโนราโรงครู
- ง. คำบนบาน

2. สอบราดหมายถึงข้อใด

- ก. ครูต้นโนราและบรรพบุรุษโนราที่ล่วงลับไปแล้ว
- ข. บุคคลที่บรรพบุรุษเป็นโนรา
- ค. บทร้องกลอนประกอบทำรำในพิธีกรรมโนราโรงครู
- ง. ภาชนะสำหรับใส่เครื่องบูชา

3. บทพาลีหน้าศาลหมายถึงข้อใด

- ก. บทร้องกลอนเพื่อบอกเล่าตำนานโนรา
- ข. บุคคลที่บรรพบุรุษเป็นโนรา
- ค. บทร้องกลอนประกอบทำรำในพิธีกรรมโนราโรงครู
- ง. ภาชนะสำหรับใส่เครื่องบูชา

4. อุดรปัญญาหมายถึงข้อใด

- ก. บทร้องกลอนเพื่อบอกเล่าตำนานโนรา
- ข. เมืองอุดรปัญญาในชาดก เรื่อง พระสุธน-อนางมโนราห์
- ค. บทร้องกลอนประกอบทำรำในพิธีกรรมโนราโรงครู
- ง. ภาชนะสำหรับใส่เครื่องบูชา

5. ผีแข่งหมายถึงข้อใด

- ก. บทร้องกลอนเพื่อบอกเล่าตำนานโนรา
- ข. เมืองอุดรปัญญาในชาดก เรื่อง พระสุธน-อนางมโนราห์
- ค. บทร้องกลอนประกอบทำรำในพิธีกรรมโนราโรงครู
- ง. ผีจำพวกหนึ่งบางที่เรียกว่า ผีโอดกระแข่ง

6. ทวดเกาะหมายถึงข้อใด

- ก. ทวดศักดิ์สิทธิ์ประจำหมู่บ้านเช่นเดียวกับทวดงู ทวดเสือ
- ข. เมืองอุดรปัญจาในชาดก เรื่อง พระสุธน-อนางมโนราห์
- ค. บทร้องกลอนประกอบทำรำในพิธีกรรมโนราโรงครู
- ง. ฝั่จำพวกหนึ่งบางที่เรียกว่า ฝั่โองกระแซ

7. กาศครู หรือ ไหว้ครูเป็นพิธีกรรมโนราโรงครูหลังจากขั้นตอนใด

- ก. โหมโรง
- ข. สรรเสริญคุณครู
- ค. สรรเสริญคุณมารดา
- ง. รำถวาย

เฉลยแบบทดสอบที่ 6

เรื่อง ศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู

ข้อที่	เฉลย
1	ก
2	ง
3	ก
4	ข
5	ง
6	ก
7	ก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่องที่ 5 กลอนและทำรำนในพิธีกรรมโนราโรงครู

เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

กลอนและทำรำนในพิธีกรรมโนราโรงครูมีหลายประเภท แต่ละประเภทจะมีท่วงทำนองที่แตกต่างกันคณะโนราโรงครูแต่ละโรงจะใช้กลอนประกอบพิธีกรรมที่เหมือนกัน จะคิดเพี้ยนกันบ้างก็เพียงในส่วนของสำเนียงของภาษา ซึ่งขึ้นอยู่กับภาษาถิ่นของแต่ละท้องถิ่นที่คณะโนรานั้นอาศัยอยู่

กาศครูหรือเชิญครู เป็นการขับร้องบทกลอนเพื่อเป็นการระลึกถึงครูโนราและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่เคารพนับถือ เพื่อขอขบารมีมาช่วยคุ้มครองป้องกันอันตรายภัยพิบัติต่าง ๆ และขอความสวัสดิมงคลให้เกิดขึ้น อันจะทำให้ประสบความสำเร็จในกิจกรรมทั้งปวงที่จะปฏิบัติบทกลอนที่จะนำมาภาศครูมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ การระลึกถึงบุญคุณของครูอาจารย์ ความเป็นมาของโนรา การแสดงความเคารพต่อพระรัตนตรัย การขอขมาลาโทษต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย การภาศครูในการทำพิธีโนราโรงครู จะต้องทำให้ครบถ้วน ซึ่งประกอบด้วย 4 ตอน หรือ 4 ทำนอง โดยแต่ละทำนองจะมีความแตกต่างกันออกไป

ตัวชี้วัดชั้นปี

1. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาและธำรงรักษาวัฒนธรรมอันดีงาม
2. แสดงมารยาทไทยได้เหมาะสมกับกาลเทศะ
3. อธิบายคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มคนในสังคมไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายขั้นตอนของกลอนและทำรำนในพิธีกรรมโนราโรงครูได้
2. บอกลักษณะกลอนและทำรำนในพิธีกรรมโนราโรงครูได้
3. ปฏิบัติกลอนและทำรำนในพิธีกรรมโนราโรงครูได้
4. เห็นคุณค่าและชื่นชมวิพากษ์ วิเคราะห์ผลการปฏิบัติกลอนและทำรำนในพิธีกรรมโนราโรงครูได้

สาระการเรียนรู้

กลอนและทำร่ำในพิธีกรรมโนราโรงครู

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ

1. ให้นักเรียนดูVDOกลอนและทำร่ำในพิธีกรรมโนราโรงครู
2. อธิบายขั้นตอนการปฏิบัติในการใช้กลอนและทำร่ำในพิธีกรรมโนราโรงครูตั้งแต่เริ่มแรก
3. อธิบายถึงกลอนและทำร่ำในพิธีกรรมโนราโรงครู
4. สาธิตการว่ากลอนและทำร่ำในพิธีกรรมโนราโรงครู

ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย

1. สนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับกลอนและทำร่ำในพิธีกรรมโนราโรงครูในอดีตและปัจจุบัน
2. สาธิตการร้องกลอนและทำร่ำในพิธีกรรมโนราโรงครู ให้นักเรียนปฏิบัติตามจนนักเรียนปฏิบัติได้

ขั้นที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 5 คน ฝึกปฏิบัติการว่ากลอนและทำร่ำในพิธีกรรมโนราโรงครู
2. ให้นักเรียนทั้งหมดปฏิบัติพร้อมกันทั้งชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ

1. อธิบายถึงลักษณะของกลอนและทำร่ำในพิธีกรรมโนราโรงครู
2. อธิบายการใช้กลอนและทำร่ำในพิธีกรรมโนราโรงครูที่ถูกต้อง
3. สาธิตการใช้กลอนและทำร่ำในพิธีกรรมโนราโรงครูที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ

1. ให้นักเรียนทั้งหมดปฏิบัติการใช้กลอนและทำร่ำในพิธีกรรมโนราโรงครูเป็นกลุ่มกลุ่มละ 5 คน ตั้งแต่การว่ากลอนสดประกอบทำร่ำ พร้อมกันทั้งชั้นเรียน
2. ให้นักเรียนออกมาอธิบายการใช้กลอนและทำร่ำในพิธีกรรมโนราโรงครู ตั้งแต่แรกเริ่ม จนครบทุกกลุ่ม

3. นักเรียนร่วมกันอภิปราย ตีชม วิพากษ์ วิจัยการนำเสนอของเพื่อน แต่ละกลุ่มและเสนอแนวคิด เห็นเกี่ยวกับการใช้กลอนและทำร่ำในพิธีกรรมโนราโรงครูและร่วมกันสรุปสาระสำคัญร่วมกันกับครู

4. ทำแบบทดสอบ เรื่อง กลอนและทำร่ำในพิธีกรรมโนราโรงครู

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

VDO การแสดงพิธีกรรมโนราโรงครู

การวัดและประเมินผล

1. วิธีการวัด

1.1 ทดสอบ

1.2 ประเมินทักษะการทำร่ำในพิธีกรรมโนราโรงครู

2. เครื่องมือวัด

2.1 แบบทดสอบ เรื่อง กลอนและทำร่ำในพิธีกรรมโนราโรงครู

2.1 แบบประเมินทักษะการทำร่ำในพิธีกรรมโนราโรงครู

บันทึกหลังสอน

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
(.....)

วันที่...../...../.....

ใบความรู้ ที่ 7

เรื่อง กลอนและทำร่ำในพิธีกรรมโนราโรงครู

กลอนและทำร่ำในพิธีกรรมโนราโรงครูมีหลายประเภท แต่ละประเภทจะมีท่วงทำนองที่แตกต่างกันคณะโนราโรงครูแต่ละโรงจะใช้กลอนประกอบพิธีกรรมที่เหมือนกัน จะผิดเพี้ยนกันบ้างก็เพียงในส่วนของสำเนียงของภาษา ซึ่งขึ้นอยู่กับภาษาถิ่นของแต่ละท้องถิ่นที่คณะโนรานั้นอาศัยอยู่

กาศครูหรือเชิญครู เป็นการขับร้องบทกลอนเพื่อเป็นการระลึกถึงครูโนราและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่เคารพนับถือ เพื่อขอबारมีมาช่วยคุ้มครองป้องกันอันตรายภัยพิบัติต่าง ๆ และขอความสวัสดิมงคลให้เกิดขึ้น อันจะทำให้ประสบความสำเร็จในกิจกรรมทั้งปวงที่จะปฏิบัติบทกลอนที่จะนำมากาศครูมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ การระลึกถึงบุญคุณของครูอาจารย์ ความเป็นมาของโนรา การแสดงความเคารพต่อพระรัตนตรัย การขอขมาลาโทษต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย การกาศครูในการทำพิธีโนราโรงครู จะต้องทำให้ครบถ้วน ซึ่งประกอบด้วย 4 ตอน หรือ 4 ทำนอง โดยแต่ละทำนองจะมีความแตกต่างกันออกไปได้แก่

ตอนที่ 1 เรียกว่า “บทขานเอ” เป็นการร้อง โดยไม่มีดนตรีประกอบ บทร้องจะขึ้นต้นด้วยคำว่า

“โนโมตัสสะ นะ กอ นอ กะ นะ เล่าแหละรันรัน ลูกจะไหว่นางธรณี...ผึ่งแผ่น
เอาหลังเข้ามารองเป็นแท่น รองตีนชวามนุษย์.....ทั้งหลาย
ชั้นกรวดดินดำ ถัดมาชั้นน้ำ.....อองทราย
นาคบาทเจ้าฤาษาย จะขานให้โนเน.....โนโน”

ตอนที่ 2 เรียกว่า “บทฤกษ์งามยามดี” หรือ “เพลงกราว” การร้องของบทนี้มีดนตรีบรรเลงประกอบ คือ ทับ กลอง โหม่ง และฉิ่ง บทร้องขึ้นต้นด้วยคำว่า

“ฤกษ์งามยามดี ป่านีชอบยามพระเวลา
ชอบฤกษ์เบิกโรง บวงสรวงราชครูถ้วนหน้า
ชอบฤกษ์ครูข้า ป่านีชอบยามของพ่อแล้ว
อย่าให้ล้าลาบสาบสูญ หรือพ่อทูลกระหม่อมแก้ว”

ตอนที่ 3 เรียกว่า “บทร่ายแดระ” หรือ “บทร่ายหน้าแดระ” หรือ “บทหน้าแดระ” การร้องบทร่ายแดระ เป็นการร้องประกอบกับดนตรีในทำนองจังหวะเร็ว ประกอบด้วย โหม่ง ฉิ่ง แดระ และทับ บทร้องขึ้นต้นด้วยคำว่า

“สรรเสริญราชครูเท่านั้นแล้ว	ผ่องแผ้วเป็นเพลงพระคาถา
จะไหว่นางหงส์ทรงพาลี	ไหว่นางธรณีเมขลา
ไหว้บริติหาราชา	พระภูมิมาहाลาภมหาชัย
ไหว้แม่โกกวดิ	ไหว่นางธรณีเนื้อเย็นเป็นใหญ่

ตอนที่ 4 เรียกว่า “เพลงทับ” หรือ “เพลงทับเพลงโทน” การร้องบทนี้จะร้องประกอบดนตรี ประกอบด้วย ทับ โหม่ง ฉิ่ง แตรระ ขณะร้องต้นเสียง (ผู้ร้องนำ) จะยึดทำนองทับเป็นหลักบทร้องขึ้นต้นด้วยคำว่า

“หัดถึงสองประกองตั้ง	ยกขึ้นเหนือศรีรัง ดั่งดอกปทุมมา
ไหว้มนีนาดพระศาสดา	พุทธรังษีมาจะไหว้พระอาจารย์”

ชุมนุมครู เป็นการขับร้องบทกลอน เพื่อเป็นการเชื่อเชิญ อำนาจอานุภาพคุณครูอาจารย์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ พระพุทธรูป พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ ให้มาสถิตอยู่ในร่างกายของตนเองและขจัดสิ่งไม่ดีออกไป เพื่อที่ตนจะได้เป็นผู้นำประกอบพิธีการต่อไป บทกลอนที่ใช้ร้องชุมนุมครู เรียกว่า “บทสัสดิ” หรือ “บทสัสดิ” การร้องนี้จะร้องประกอบกับการบรรเลงดนตรีประกอบด้วย ทับ โหม่ง ฉิ่ง กลอง แตรระ บทร้องขึ้นต้นด้วยคำว่า

“ฤษัษงามยามดี	ปานี่ชอบยามพระเวลา
สัสดิเข้าเหอ	เชิญท่านมาสิงตัวข้าหรา
ข้าน้อยขอเรียนอรรถ	ขอเรียนตรัสพระคาถา
ศัตรูจะมีมา	ขอให้วินาศวิลายสาย”

ร่ำทำครูสอน

ครูเอ๋ยครูสอน	เสด็จกรต่อง่า
ครูสอนให้ไผ่กผ้า	สอนข้าให้ทรงกำมีไล
สอนครอบเทริดน้อย	แล้วจับสร้อยพวงมาลัย
สอนทรงกำมีไล	สอดใส่ซ้ายใส่ขวา
เสด็จเอื้องข้างซ้าย	ตีค่าได้ห้าพารา
เสด็จเอื้องข้างขวา	ตีค่าได้ห้าคำลึงทอง
ตีนถีบพนัก	ส่วนมือชักเอาแสงทอง
หาไหนให้ได้เสมือนน้อง	ทำนองพระเทวดา

ทำประถม

ตั้งต้นให้เป็นประถม	ถัดมาพระพรหมสี่หน้า
รำทำสอดสร้อย	ห้อยเป็นพวงมาลา
เวโหยน โยนช้า	ใ้ให้น้องนอน
รำทำผาหลา	แล้วซัดลงมาเพียงไหล่
พิสมัยร่วมเรียง	เข้ามาเคียงหมอน
รำทำต่างกัน	หันให้เป็นมร

แบบทดสอบที่ 7

เรื่อง กลอนและทำร่าในพิธีกรรมโนราโรงครู

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง แบบทดสอบนี้เป็นแบบปรนัย เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 7 ข้อ

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวแล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

1. สรรเสริญคุณมารดาเป็นกลอนในขั้นตอนใดของพิธีกรรมโนราโรงครู

- ก. หลังจากโหมโรง
- ข. ก่อนสรรเสริญคุณครู
- ค. หลังจากเพลงทับ
- ง. ก่อนเพลงทับ

2. ครูเครุธอน เสด็จจรต่อง่า
ครูสอนให้ไผกผ้า สอนข้าให้ทรงกำมไล

เป็นกลอนในการประกอบทำร่าแบบใดในพิธีกรรมโนราโรงครู

- ก. ร่าทำครูสอน
- ข. ทำประธม
- ค. ทำสอนร่า
- ง. ราชหน้าโต๊ะ

3. สอนเฮ้ยสอนร่า ครูสอนให้ข้าร่าเทียมบ่า

ปลดปลงลงมา ครูข้าให้ร่าเทียมพก

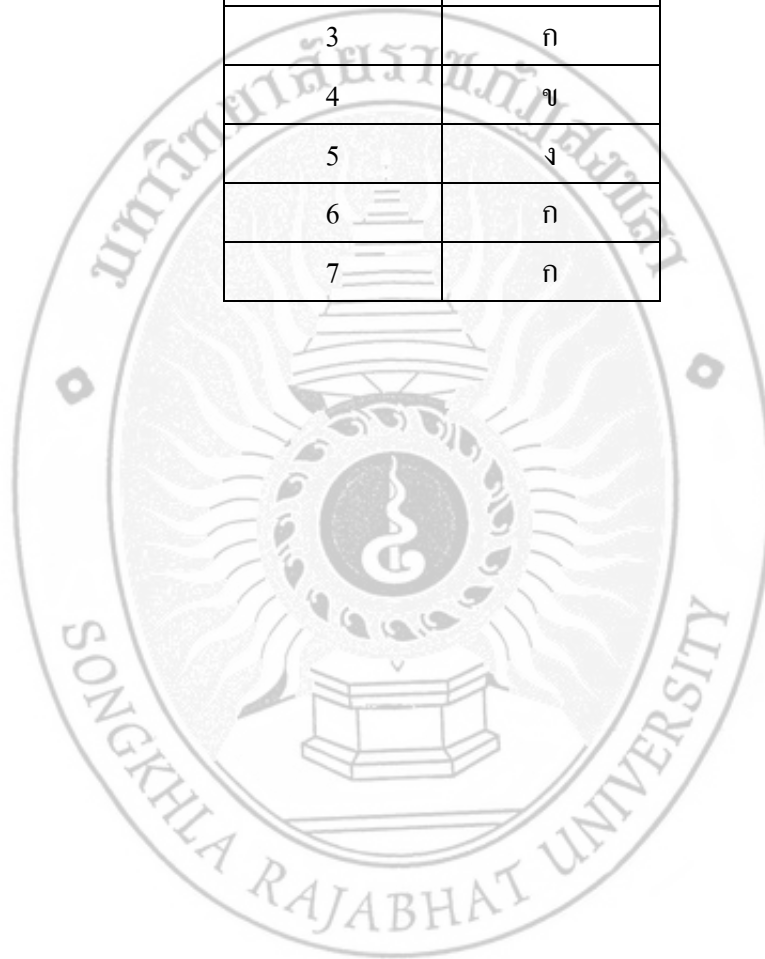
เป็นกลอนในการประกอบทำร่าแบบใดในพิธีกรรมโนราโรงครู

- ก. ร่าทำครูสอน
- ข. ทำประธม
- ค. ทำสอนร่า
- ง. ราชหน้าโต๊ะ

เฉลยแบบทดสอบที่ 6

เรื่อง ศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู

ข้อที่	เฉลย
1	ก
2	ง
3	ก
4	ข
5	ง
6	ก
7	ก

แบบประเมินทักษะการรู้ เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู

แบบประเมินทักษะการรำ เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิชา.....รหัสวิชา.....ระดับชั้นภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง

ครูผู้สอนสังเกตการปฏิบัติงานตามเกณฑ์การให้คะแนนทักษะการปฏิบัติที่กำหนดแล้วให้คะแนนในช่องที่ตรงกับการสังเกตของท่าน

หัวข้อการประเมิน	4 คะแนน	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน
ช่วง ลำตัว 1. ลำตัวจะต้องไปตามจังหวะของเครื่องดนตรี 2. ลำตัวไม่แข็งจนเกินไป 3. จะต้องแอ่นอกอยู่เสมอเพื่อความสมบูรณ์ของท่ารำ 4. หลังจะต้องแอ่นและลำตัวขึ้นไปข้างหน้า	ลำตัวจะต้องเป็นหนึ่งเดียวกับจังหวะเสียงของดนตรี	ลำตัวไปก่อนจังหวะเสียงของดนตรี	ลำตัวไปหลังจังหวะเสียงของดนตรี	ลำตัวแข็งตรงไม่อ่อนไหวตามจังหวะเสียงดนตรี
ช่วงวงหน้า 1. ส่วนลำคอหงนขึ้นเล็กน้อยให้สอดคล้องกับท่ารำ 2. ศีรษะจะต้องเชิดหน้าหรือหงนขึ้นเล็กน้อยในขณะที่รำ	ศีรษะจะต้องเชิดหน้าและส่วนลำคอหงนขึ้นเข้ากับจังหวะเสียงดนตรีในขณะที่รำ	ศีรษะเชิดหน้าในบางครั้งและส่วนลำคอหงนขึ้นในบางครั้งในขณะที่รำ	ศีรษะเชิดหน้าเล็กน้อยและส่วนลำคอตรงไม่มองหน้าผู้ชมในขณะที่รำ	ช่วงหน้าไม่มองตาคนดู
การย่อตัว 1. ลำตัวหรือทุกส่วนจะต้องย่อลงเล็กน้อยเพื่อจะเหมาะกับท่ารำ 2. เข่าจะต้องย่อลงให้เป็นจังหวะเดียวกับลำตัวในส่วนของท่าน	1. ลำตัวหรือทุกส่วนจะต้องย่อลงเล็กน้อยเพื่อจะเหมาะกับท่ารำที่จะแสดง 2. เข่าจะต้องย่อลงให้เป็นจังหวะเดียวกับลำตัวในส่วนของท่าน	1. ลำตัวหรือทุกส่วนย่อลงในบางครั้ง 2. เข่าก็จะต้องย่อลงให้เป็นจังหวะเดียวกับลำตัวในส่วนของท่าน	1. ลำตัวหรือทุกส่วนย่อลงเล็กน้อย 2. เข่าย่อลงเป็นจังหวะเดียวกับลำตัวเล็กน้อย	1. ลำตัวไม่เคลื่อนไหว 2. ไม่ย่อเข่าลงเป็นจังหวะเดียวกับลำตัว

หัวข้อการประเมิน	4 คะแนน	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน
ส่วนกัน 1. จะต้องนอนเล็กน้อยให้เหมาะสมกับการรำในแต่ละท่าของ โนรา 2. ช่วงสะเอวจะต้องหักจึงจะทำให้แลดูแล้วสวยงามเหมาะกับการรำ โนรา	1. ก้นงอนเล็กน้อยตลอดเวลาที่จจะรำ 2. ช่วงสะเอวหักตลอดเวลาที่จจะรำ	1. ก้นงอนในบางครั้ง 2. ช่วงสะเอวหักในบางครั้ง	1. ก้นงอนบ้างเล็กน้อย 2. ช่วงสะเอวหักเล็กน้อย	1. ก้นไม่งอนเลย 2. ช่วงสะเอวไม่หักเลย
การเคลื่อนไหว 1. เคลื่อนไหวลำตัวการเดินรำ ถ้าหากส่วนเท้าเคลื่อนไหว ช่วงลำตัวจะต้องนิ่ง 2. ส่วนบนมือและวงหน้าจะไปตามลีลาท่ารำ	1. ส่วนเท้าเคลื่อนไหว ช่วง 2. ส่วนบนมือและวงหน้าจะไปตามลีลาท่ารำ	1. ส่วนเท้าเคลื่อนไหว ช่วงลำตัวจะต้องนิ่งเป็นบางครั้ง 2. ส่วนบนมือและวงหน้าจะไปตามลีลาท่ารำเป็นบางครั้ง	1. ส่วนเท้าเคลื่อนไหว ช่วงลำตัวจะต้องนิ่งเล็กน้อย 2. ส่วนบนมือและวงหน้าจะไปตามลีลาท่ารำเล็กน้อย	1. ส่วนเท้าเคลื่อนไหว ช่วงลำตัวเคลื่อนไหวตามจังหวะ 2. ส่วนบนมือและวงหน้าไม่ไปตามลีลาท่ารำ

**แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตร
เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู**

แบบทดสอบ
กิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

.....
คำชี้แจง แบบทดสอบนี้เป็นแบบปรนัย เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 46 ข้อ

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวแล้วทำเครื่องหมาย X ลงใน
 กระดาษคำตอบ

ความเป็นมาของพิธีกรรมโนราโรงครู

1. โนราโรงครูเกิดขึ้นเมื่อใด

- ก. ยุคศรีวิชัย
- ข. ยุคทวารวดี
- ค. ยุคลพบุรี
- ง. ยุคเชียงแสน

2. เมื่อนางนวลทองล่ำลูกนกเรศนางได้อาศัยอยู่กับใคร

- ก. นาค
- ข. ตาพรหมณ์ ยายจันทร์
- ค. พระยาสายฟ้าฟาด
- ง. พรานบุญ

3. การประกอบพิธีกรรมโนราโรงครูครั้งแรกเป็นการรำเพื่ออะไร

- ก. ความบันเทิง
- ข. การแสดงโนราโรงเดียว
- ค. การแสดงโนราประชันโรง
- ง. การแสดงความกตัญญูทวดที่ต่อตายายที่ได้ช่วยเหลือ

4. พระยาสายฟ้าฟาดได้ประทานอะไรให้กับเทพสิงสอนในการประกอบพิธีกรรมโนราโรงครู

- ก. ประทานเครื่องดนตรีให้เป็นเครื่องแต่งตัวโนรา
- ข. ประทานอาวุธ
- ค. ประทานม้าคู่กาย
- ง. ประทานทองคำ

5. พันธะสัญญาที่ออกปากบนบานไว้กับ “ตายายโนรา” คืออะไร

- ก. เงิน
- ข. ทอง
- ค. คำพูด
- ง. เหมรุ่ย

6. พิธีกรรมโนราโรงครู นิยมเล่นกันในระยะเวลาเท่าไร

- ก. 5 วัน
- ข. 7 วัน
- ค. 10 วัน
- ง. 3 วัน

7. การรำในพิธีกรรมโนราโรงครูครั้งแรกเป็นการรำของใคร

- ก. นางนวลทองสำลี
- ข. พระยาสายฟ้าฟาด
- ข. พรานบุญ
- ง. อจิตกุมาร

8. การจัดพิธีกรรมโนราโรงครูนิยมจัดกันแบบใด

- ก. โนราโรงครูเล็ก
- ข. โนราโรงครูใหญ่
- ค. โนราโรงเดี่ยว
- ง. โนราประชันโรง

9. โนราโรงครูใหญ่ปกติจะเข้าโรงครูในวันใด

- ก. ตอนเย็นของวันพุธไปสิ้นสุดในวันพฤหัสบดี
- ข. ตอนเย็นของวันอังคารไปสิ้นสุดในวันจันทร์
- ค. ตอนเย็นของวันพุธไปสิ้นสุดในวันจันทร์
- ง. ตอนเย็นของวันศุกร์ไปสิ้นสุดในวันจันทร์

10. การรำโรงครูเล็กเรียกอีกอย่างว่าอะไร

- ก. โรงแค้น
- ข. การค้าครู
- ค. โนราโรงเดี่ยว
- ง. โนราประชันโรง

11. การค้าครุมีจุดมุ่งหมายสำคัญอย่างไร
- เพื่อยืนยันว่าตนเองเป็นเชื้อสายโนรา
 - เพื่อความบันเทิง
 - เพื่อความสวยงาม
 - เพื่อการประชันโรง
12. การเก็บและการครอบเทริดหรือผูกผ้าใหญ่ไม่ควรประกอบพิธีกรรมในโรงครูชนิดใด
- โนราโรงครูใหญ่
 - โนราโรงครูเล็ก
 - การแสดงโนราโรงเดี่ยว
 - การแสดงโนราประชันโรง
13. พิธีกรรมโนราโรงครูมีองค์ประกอบในการรำโนราที่สำคัญ ๆ ตรงกับข้อใด
- โรงพิธีหรือโรงครู
 - ความเชื่อเกี่ยวกับการรำโนรา
 - ชนิดของโนราโรงครู
 - ขั้นตอนการจัดพิธีกรรม
14. หัวหน้าคณะ ปฏิบัติหน้าที่อะไรในคณะโนราโรงครู
- ราชครู
 - ครูโนรา
 - พ่อครู
 - นายหัว
15. คณะโนราในการประกอบพิธีกรรมโนราโรงครูมีลูกคู่ในการแสดงเท่าไร
- 10 – 12 คน
 - 40 – 50 คน
 - 5 – 6 คน
 - 15 – 20 คน
16. โรงพิธีหรือโรงครูมีลักษณะและรูปแบบการสร้างอย่างไร
- สร้างเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดกว้าง 9 สอก ยาว 11 สอก มี 8 เสา ไม่ยกพื้น
 - สร้างเป็นรูปสามเหลี่ยม
 - สร้างเป็นวงกลม
 - สร้างเป็นรูปครึ่งวงกลม

17. เครื่องบูชาประกอบพิธีแบ่งออกเป็นกี่ส่วน
- 1 ส่วน
 - 2 ส่วน
 - 3 ส่วน
 - 5 ส่วน
18. เครื่องดนตรีในการประกอบพิธีกรรมโนราโรงครูประกอบด้วยอะไรบ้าง
- ทับ 1 คู่ กลอง 1 ใบ ปี่ 1 เล้า โหม่ง 1 คู่ ฉิ่ง 1 คู่ ไม้แตระ
 - ทับ 4 คู่
 - ปี่ 1 เล้า
 - ฉิ่ง 1 คู่
19. บทประกอบทำรำ หมายถึง อะไร
- บทภาคครู
 - บทเชินครูโนรา
 - บทภาคหน้าฉาก
 - บทร้องกลอนของโนราที่มีทำรำประกอบ
20. ข้อใดคือลักษณะความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู
- ความเชื่อเรื่องการตัดจุก
 - ชนิดของโนราโรงครู
 - ความเป็นมาของโนราโรงครู
 - องค์ประกอบของโนราโรงครู
21. ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ ในพิธีกรรมโนราโรงครูมีความเชื่อตามข้อใด
- เชื่อเรื่องอำนาจเร้นลับของโนราใหญ่ในขณะที่ทำพิธีโนราโรงครู
 - ต้องการให้เด็กคนนั้นรำโนรา
 - จะต้องทำพิธีสวดกำไลหรือสวดไหม้
 - ตายายโนราจะต้องแก้บนด้วยหัวควาย
22. ความเชื่อเรื่องแก้บนในพิธีกรรมโนราโรงครูมีความเชื่อตามข้อใด
- มีคาถาอาคมแก้กล้าจะเป็นสิริมงคลแก่เด็ก
 - จะต้องทำพิธีสวดกำไลหรือสวดไหม้
 - จะทำให้ตนเองได้รับความช่วยเหลือในสิ่งที่ปรารถนา
 - ตายายโนราจะต้องแก้บนด้วยหัวควาย

23. ความเชื่อเรื่องการตัดจุกในพิธีกรรมโนราโรงครุมีความเชื่อตามข้อใด
- ก. มีคาถาอาคมแก่กล้าจะเป็นสิริมงคลแก่เด็ก
 - ข. จะต้องทำพิธีสวดกำไลหรือสวดไหม
 - ค. จะทำให้ตนเองได้รับความช่วยเหลือในสิ่งที่ปรารถนา
 - ง. เชื่อว่าพิธีกรรมโนราโรงครุขลังและศักดิ์สิทธิ์
24. ความเชื่อเรื่องการเหยียบเสนาในพิธีกรรมโนราโรงครุมีความเชื่อตามข้อใด
- ก. เชื่อว่าเสนาเกิดจากการกระทำของผีเจ้าเสนา
 - ข. จะต้องทำพิธีสวดกำไลหรือสวดไหม
 - ค. จะทำให้ตนเองได้รับความช่วยเหลือในสิ่งที่ปรารถนา
 - ง. เชื่อว่าพิธีกรรมโนราโรงครุขลังและศักดิ์สิทธิ์
25. ความเชื่อเรื่องการตัดผมผีซ่อในพิธีกรรมโนราโรงครุมีความเชื่อตามข้อใด
- ก. เชื่อว่าเสนาเกิดจากการกระทำของผีเจ้าเสนา
 - ข. เชื่อว่าผมผีซ่อที่จับกันเป็นกระจุกหรือเหมือนผูกมัดไว้ตั้งแต่กำเนิด
 - ค. จะทำให้ตนเองได้รับความช่วยเหลือในสิ่งที่ปรารถนา
 - ง. เชื่อว่าพิธีกรรมโนราโรงครุขลังและศักดิ์สิทธิ์
26. ความเชื่อเรื่องการรำถีบหัวควายในพิธีกรรมโนราโรงครุมีความเชื่อตามข้อใด
- ก. เชื่อว่าเสนาเกิดจากการกระทำของผีเจ้าเสนา
 - ข. เชื่อว่าผมผีซ่อที่จับกันเป็นกระจุกหรือเหมือนผูกมัดไว้ตั้งแต่กำเนิด
 - ค. โดยใช้หัวควายหรือเนื้อควายที่ฆ่าแล้วเป็นเครื่องเซ่นไหว้
 - ง. เชื่อว่าพิธีกรรมโนราโรงครุขลังและศักดิ์สิทธิ์
27. ความเชื่อเรื่องการรำสวดเครื่องสวดกำไลในพิธีกรรมโนราโรงครุมีความเชื่อตามข้อใด
- ก. ได้รับการยอมรับในการเป็นโนราจากครูโนรา
 - ข. เชื่อว่าผมผีซ่อที่จับกันเป็นกระจุกหรือเหมือนผูกมัดไว้ตั้งแต่กำเนิด
 - ค. โดยใช้หัวควายหรือเนื้อควายที่ฆ่าแล้วเป็นเครื่องเซ่นไหว้
 - ง. เชื่อว่าพิธีกรรมโนราโรงครุขลังและศักดิ์สิทธิ์
28. ความเชื่อเรื่องการรำสวดเครื่องสวดกำไลในพิธีกรรมโนราโรงครุมีความเชื่อตามข้อใด
- ก. ได้รับการยอมรับในการเป็นโนราจากครูโนรา
 - ข. เชื่อว่าผมผีซ่อที่จับกันเป็นกระจุกหรือเหมือนผูกมัดไว้ตั้งแต่กำเนิด
 - ค. โดยใช้หัวควายหรือเนื้อควายที่ฆ่าแล้วเป็นเครื่องเซ่นไหว้
 - ง. เชื่อว่าพิธีกรรมโนราโรงครุขลังและศักดิ์สิทธิ์

29. ความเชื่อเรื่องการรักษาอาการป่วยไข้ในพิธีกรรมโนราโรงครุมีความเชื่อตามข้อใด
- เชื่อว่าครุหมอและพิธีกรรมโนราโรงครุสามารถรักษาอาการป่วยไข้
 - เชื่อว่าผมผีซอที่จับกันเป็นกระจุกหรือเหมือนผูกมัดไว้ตั้งแต่กำเนิด
 - โดยใช้หัวควายหรือเนื้อควายที่ฆ่าแล้วเป็นเครื่องเช่นไห
 - เชื่อว่าพิธีกรรมโนราโรงครุขลังและศักดิ์สิทธิ์
30. ขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครุใหญ่จะต้องกระทำกันเท่าไร
- 8 วัน
 - 9 วัน
 - 10 วัน
 - 3 วัน
31. ราคีต้องหงส์อยู่ในขั้นตอนใดของพิธีกรรมโนราโรงครุ
- พิธีกรรมในวันเข้าโรง
 - การขอที่
 - ตั้งเครื่องบูชา
 - วันส่งครุ
32. ไร่แทงเข้จะทำกันในพิธีกรรมโนราโรงครุแบบใด
- พิธีโรงครุใหญ่
 - พิธีโรงครุเล็ก
 - การแสดงโนราโรงเดียว
 - การแสดงโนราประชันโรง
33. ครั้นเวลาเย็นหรือย่ำค่ำที่ชาวบ้านปักษ์ใต้เรียกว่า “เวลานกขุมรัง” คณะโนราโรงครุจะประกอบพิธีกรรมใดเป็นอันดับแรก
- ขุมนุมเทวดา
 - พิธีซัดหมาก
 - จุดเทียนเครื่องสังเวช
 - หัวหน้าคณะจะเป็นผู้นำเข้าโรงพร้อมกับบริกรรมคาถาว่า “ออนอ ออฟอ ออแม่ อออา ออแอ เวียนแหวะห้องโรง
34. โนราบางคณะเมื่อกล่าวบททศครูจบแล้ว โนราใหญ่จะร้องบทต่อไปคือบทอะไร
- บทพระสุชน-นางมโนราห์
 - พระรถ-เมรี
 - บทบาลีหน้าศาล
 - บทการรำคืดหงส์

35. โนราจะจับบทตั้งเมืองในวันใด
- วันพฤหัสบดี
 - วันพุธ
 - วันจันทร์
 - วันศุกร์
36. ครูหมอโนราหมายถึงข้อใด
- ครูต้นโนราและบรรพบุรุษโนราที่ล่วงลับไปแล้ว
 - บุคคลที่บรรพบุรุษเป็นโนรา
 - บทร้องกลอนประกอบทำรำในพิธีกรรมโนราโรงครู
 - คำบนบาน
37. สอภารดหมายถึงข้อใด
- ครูต้นโนราและบรรพบุรุษโนราที่ล่วงลับไปแล้ว
 - บุคคลที่บรรพบุรุษเป็นโนรา
 - บทร้องกลอนประกอบทำรำในพิธีกรรมโนราโรงครู
 - ภาษาสำหรับใส่เครื่องบูชา
38. บทบาลีหน้าศาลหมายถึงข้อใด
- บทร้องกลอนเพื่อบอกเล่าตำนานโนรา
 - บุคคลที่บรรพบุรุษเป็นโนรา
 - บทร้องกลอนประกอบทำรำในพิธีกรรมโนราโรงครู
 - ภาษาสำหรับใส่เครื่องบูชา
39. อุดรปัญญาหมายถึงข้อใด
- บทร้องกลอนเพื่อบอกเล่าตำนานโนรา
 - เมืองอุดรปัญญาในชาดก เรื่อง พระสุธน-อนางมโนราห์
 - บทร้องกลอนประกอบทำรำในพิธีกรรมโนราโรงครู
 - ภาษาสำหรับใส่เครื่องบูชา
40. ผีแข่งหมายถึงข้อใด
- บทร้องกลอนเพื่อบอกเล่าตำนานโนรา
 - เมืองอุดรปัญญาในชาดก เรื่อง พระสุธน-อนางมโนราห์
 - บทร้องกลอนประกอบทำรำในพิธีกรรมโนราโรงครู
 - ผีจำพวกหนึ่งบางที่เรียกว่า ผีโกละแข่ง

46. ตั้งต้นไม้เป็นประถม ถัดมาพระพรหมสี่หน้า
รำทำสอดสร้อย ห้อยเป็นพวงมาลา
เป็นกลอนในการประกอบทำรำแบบใดในพิธีกรรมโนราโรงครู
- ก. รำทำครูสอน
 - ข. ทำประถม
 - ค. ทำสอนรำ
 - ง. รายน้าแตรระ

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตร
เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู

ข้อที่	เฉลย	ข้อที่	เฉลย	ข้อที่	เฉลย
1	ก	20	ก	39	ง
2	ข	21	ก	40	ก
3	ง	22	ค	41	ข
4	ก	23	ง	42	ก
5	ง	24	ก	43	ค
6	ง	25	ข	44	ก
7	ง	26	ค	45	ค
8	ข	27	ก	46	ข
9	ก	28	ก		
10	ข	29	ง		
11	ก	30	ง		
12	ก	31	ก		
13	ค	32	ง		
14	ก	33	ค		
15	ก	34	ก		
16	ก	35	ก		
17	ค	36	ง		
18	ก	37	ก		
19	ง	38	ข		

แบบวัดเจตคติทางการเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู

แบบวัดเจตคติทางการเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู

คำชี้แจง

1. แบบวัดเจตคติทางการเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครูฉบับนี้ ต้องการทราบความคิดเห็น เกี่ยวกับลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกทางการเรียน
2. คำตอบในแบบวัดฉบับนี้ไม่มีการตัดสินว่าถูกหรือผิด และไม่มีผลต่อผลการเรียนของนักเรียน เพราะเป็นความคิดเห็นเฉพาะตัว ซึ่งไม่จำเป็นต้องตรงกับคำตอบของผู้อื่น
3. แบบวัดนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับคุณลักษณะเจตคติ จำนวน 20 ข้อ
4. วิธีตอบคำถามในแบบวัดเจตคติ ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ถูก ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นหรือตรงกับความเป็นจริงของพฤติกรรมของนักเรียนมากที่สุด โดยแต่ละข้อให้นักเรียนทำเครื่องหมายเพียงช่องเดียว

ระดับความคิดเห็นมี 5 ระดับซึ่งมีความหมายดังนี้

5	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด
4	เห็นด้วย	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมาก
3	ไม่แน่ใจ	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนปานกลาง
2	ไม่เห็นด้วย	หมายถึง ข้อความนั้นเกือบจะไม่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน
1	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเลย

แบบวัดเจตคติต่อการเรียนพิธีกรรมโนราโรงครู

ประเด็นของเจตคติ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
เนื้อหา	1. พิธีกรรมโนราโรงครูเป็นเนื้อหาที่นักเรียนควรรู้					
	2. นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้					
	3. เนื้อหาเพียงพอกับความต้องการของท่าน					
	4. เนื้อหายากเกินไป					
สื่อการเรียนการสอน /แหล่งการเรียนรู้	5. สื่อการเรียนรู้ที่หน้าสนใจกระตุ้นให้นักเรียนสนใจใฝ่รู้					
	6. นักเรียนเชื่อว่าสื่อที่ใช้สอนทำให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น					
	7. นักเรียนได้รับความรู้จากแหล่งการเรียนรู้มีหลากหลาย					
กระบวนการจัด กิจกรรม	8. นักเรียนชอบกิจกรรมการเรียนการสอนครั้งนี้					
	9. นักเรียนพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู					
	10. กิจกรรมการเรียนบางกิจกรรมยากเกินไป					
	11. กิจกรรมการเรียนไม่ส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู					
การวัดผล /ประเมินผล	12. นักเรียนชอบการให้คะแนนในกิจกรรมนี้					
	13. นักเรียนคิดว่า การให้คะแนนความคิดเห็น 5 ระดับ มีความยุติธรรม					

แบบวัดเจตคติต่อการเรียนพีชคณิตโนราโรงครู (ต่อ)

ประเด็นของเจตคติ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การวัดผล /ประเมินผล	14. ต้องการให้ครูผู้สอนใช้วิธีการให้คะแนน แบบ 5 ระดับ แบบนี้อีก					
	15. ข้อสอบยากเกินไป					

ภาคผนวก ง

ภาพประกอบการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู

ภาพที่ 1 การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ภาพที่ 2 คณะลูกคู่โนรา

ภาพที่ 3 ครูให้คำแนะนำนักเรียนในการรำโนรา

ภาพที่ 4 นักเรียนฝึกในการรำโนรา

ภาพที่ 5 รำทำสอดสอยมาลา

ภาพที่ 6 รำทำเดินวง

ภาพที่ 7 รำท่าเขาควาง

ภาพที่ 8 รำท่าพระจันทร์ทรงกรด

ภาพที่ 9 รำ 12 บท

ภาพที่ 10 รำท่านกแขกเต้า

ภาพที่ 11 เกิดข่าวเกิดของ

ภาพที่ 12 รำทำกระต่ายชมจันทร์